

IGEHIRDETŐ

Az Erdélyi Református Egyházkerület folyóirata

1991. november

II. évf. 11. sz.

TARTALOM

Tanulmány

Hans Joachim Iwand: Lukács 1,68-79 491

Vasárnapi prédikációk

Csiha Kálmán: Zákeus. Lukács 19,9a 498
Geréb Zsolt: Két nem és egy igen. János 1,19-23 501
Kun Árpád: Úrvacsora után. 1Krónika 17,23 504
László Dezső: Adventi kitekintés. Zsidókhöz 10,19-25 506
Makkai Sándor : A megtartó reménység. Róma 8,19-24a 510
Id. Nagy Géza: Keresztelő János. Máté 3,2.8 513
Nagy József: Úrvacsora után. Zsidókhöz 10,9 515
U. Nagy Lajos: A meglepetés pillanata. Máté 25,13 516
Nagy László: Tudom a te dolgaidat... Jelenések 3,8 518
Eduard Schweizer: Az özönvíz. 1Mózes 6,9-22 521
Eduard Thurneysen: Ha nem hisztek, bizony meg nem
maradtok. Ézsaiás 7,1-9* 524

Esketési beszéd

Nagy László: Isten irántunk való szeretete. 1János 4,16 528

Temetési beszédek

Ravasz László: Az Úr az én Pásztorom. 23. zsoltár 1-4,
János 10,27-30 530
Szász Attila: "Adjatok nekik ti enniük!" Márk 6,34-44 531

A szerkesztőbizottság elnöke: dr. Csiha Kálmán püspök

Főszerkesztő: Nagy László

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Az Erdélyi Református Egyházkerület Igazgatótanácsa

Készült a Református Egyház Misztótfalusi Sajtóközpontjának

nyomdájában

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza

Tanulmány

Hans Joachim Iwand

Lukács 1,68-79

I.

Zakariás dicsőítő éneke prófétai beszéd. A maga prófétai adományát csilantotta meg (Khrüszoszthomosz). A Magnificatra ezért következik helyes sorrendben a Benedictus. Máriával ellentétben, Zakariás nem tudta megérteni az előfutár születéséről szóló angyali híradást. Ezért jel és büntetés egyszerre a Zakariásra mért némaság. A fiának névadásánál most ez a büntetés véget ért és nyelve dicséretre oldódott meg. "Akit a hitetlenség némává tett, a Szentlélek prófétává tette azt" (Luther). Nem úgy áll előttünk, mint előzőleg. Őrá most fénysugár esett a magasságból, innen kiáradt az egész világra, kétségének sötétségét szétépte, s szemét szabaddá tette, hogy meglássa Isten hűségét, aki a népével szövetséget kötött. A gyermekkel, akit Isten uralmának teljes jeleként tart karjaiban, valamit megértett az öregember abból a végső bizonyosságból, amely teljesen hirdeti a rejátszódo események eljövételét (perfectum és futurum alakjának jelentésében). Mivel Isten Lelke eljuttatta őt ehhez a ponthoz, ahonnan nézve az úgynevezett valóság képe csak nagyon ideiglenes, de az ígérettel szemben végérvényes és teljes. Egyszerre megtudja azt, amit Pál dicsér Ábrahámban: "ő nem kételkedett Isten ígéretével szemben, mintegy hitetlenül, hanem erős volt a hitben, dicsőséget adván Istennek" (Róm 4,20).

Ez a beszéd prófétai, mert Krisztusból indul ki mint középpontból, amelyben a múlt és jelen hozzáférhetetlen jelenként tekinthető át az egyébként idős emberi gondolatban. Izrael Istenét dicsőíti, aki az atyák és a próféták által szólott. A magyarázók éppen ezért nevezték ezt az éneket zsidókeresztyén zsoltárnak. De ezzel még nem magyaráztak meg mindent, amit el kellene mondani róla. Biztos, hogy az Ótestamentum korából nézve felismerhetetlen az ének tekintete és a teljesség felől fogható fel az egész. "Lásd az Újtestamentumot, amely az Ótestamentumhoz kapcsolódik (Luther). Isten népének minden hűtlenségére az elhagyatottság rövid idején keresztül most mégis eljött az a nap, amelyről azt lehet modnani: "imé, most"! Lehetne másképpen felfogni ezt, mint annak az ígéretnek a megismétlését, amely az atyáknak szólott? Mert először nem a Krisztus születéséért dicsérik Izrael Istenét, mivel még nem értették meg és nem ismerték fel, ami itt valójában történt: ugyanis "Isten ígérete őbenne lett igenné és ámenné, hogy Isten dicsértessék általunk" (2Kor 1,20). Nem elegendő ezért a "zsidókeresztyén" fogalom, hogy felfoghatóvá tegye: miért áll a megemlékezés az Izraellel kötött szövetségre Krisztus születésének bekövetkezése előtt? A betlehemi jászol közeledésének miért kell belépnie a Benedictus Dominus Deus Israel kapuján? Emlékezzünk már inkább a megtérés ritka bizonyosságára, melyet Pascal az ő keresztyén léte titkaként őrzött: "Az Ábrahám Istene, Izsák Istene, Jákób Istene. Nem a filozófusoké és nem a bölcséké... Jézus Krisztus Istene. A te Istened, az én Istenem." Ezt bizonyítja a Benedictus. Nem akármilyen Isten dicsőül meg itt, nem egy új vallás története kezdődik el itt, hanem a próféták beszéde teljesedik be: "Miért mondd, Jákób, és szólsz ekként, Izrael: Elrejtett az én utam az Úrtól, és ügyemmel nem gondol Istenem?! Hát nem tudod-e és nem hallottad-e, hogy örökkévaló Isten az Úr, aki teremte a föld határait? Nem fárad és nem lankad el; végére mehetetlen bölcsesség!" (Ézs 40,27 s köv.) A mi énekünk zsidókeresztyén zsoltár lenne? Aki e mellett akar megmaradni, ám tegye. De mégis kérdés marad, hogy miért éppen a görög Lukács kezdette ilyen énekkel az evangéliumát. Nem állhatott-e nála is ilyenforma megtérés a háttérben: nem a filozófusok Istene, hanem Ábrahám Istene, aki

a próféták által szólott. Itt kell feltenni a kérdést, ha meg akarjuk ragadni, hogy mi történt. "Mert semmit sem cselekszik az Úr, az én Uram, míg meg nem jelenti titkát az ő szolgálóinak, a prófétáknak" (Ám 3,7). Ezért egyszerre jelenvalóvá lesz ez a történet, amely önmagában nézve is csak Krisztusra nézve történt. Ezt bizonyítja a Zakariás éneke is. Minden, ami most történik, a Dávid házának készített üdv. Isten nem felejtett el minket, irgalmassága nem merült ki, szövetsége nem tört meg, s az eskü, amellyel Ábrahámnak esküdött, nem maradt üres szó. Egy nép, amely egy életen keresztül neki fog szolgálni félelem nélkül, szentségben és igazságban szolgál, s ez a nép a pap szeme előtt áll. Nem ismerjük-e fel ezt is: "azért, hogy"? - "azért, hogy egészen az övé legyünk, az ő országában alatta éljünk, neki szolgáljunk örökkévaló igazságban, ártatlanságban és boldogságban ..." (Luther, Kiskáté II. A megváltásról)? Nem ugyanaz a hang csendül-e fel itt is, mint ott? És nem ugyanaz a reménysége azoknak, akik az Üdvözítő születése felé haladnak, mint azoknak, akik onnan jönnek? Lehet-e ez másképpen, ha itt valóban az idők közepén állunk?

II.

Itt kezdődik az énekünk fordulópontja, amely az egész belső szerkezetet adja. A perfectum elmarad, és a futurum uralja tovább a beszédet. Ezt a gyermeket a Magasságos prófétájának fogják nevezni, előtte fog járni és neki fog utat készíteni. Így határozzák meg ezt a próféták is (Mal 3,1). Mint praecursor fog járni az Úr előtt, mint az Úr "kürtöse" (Luther) a megtérésre való felhívásban a bűnök bocsánatára, hozzá majd az üdv ismeretét, és megismerteti irgalmasságát Istennek, aki az ő népét meglátogatja a magasságból az ember életének halálos sötétsége közepette, hogy a kiüttalan és tévelygő ember lábát a békesség és igazság útjára igazítsa. Néhány dolog, amely fontosnak látszik nekünk a Keresztelő életéből, vagyis ami bizarr az ő protestáló magatartásában a fényűző Jeruzsálemmel szemben, az nincs tekintetbe véve; egy szó sincs arról, hogy keresztelni fog, hogy mártír lesz, vagyis mindarról, ami előtte áll. Ahogy ez a jóslat nem beszél a keresztelésről, úgy nem beszél a Keresztelő életének befejezéséről sem. Olyan, mintha még nem állna ez ott az apa szeme előtt, vagy mintha még nem lenne jelentős. Itt más a lényegbevágó. Ezt a mást, a maradandót a Kijelentés fénye világítja meg és fedi fel az apa papi szeme előtt. A szentélyben végzett szolgálat Jézus Krisztusért végzett megmentő és irgalmat adó szolgálat lesz. "Most minden arról tanúskodik, hogy neki tanítónak kell válnia. Így tudjuk megtapasztalni, hogy szigorú életet folytatott, amelyet mi csak üres hullámoknak látunk. Az Írás tehát bizonyítja Jánosról, hogy ő az Ó- és Újtestamentum között áll, közvetít Mózes és Krisztus között. Ez nagy és minden érték felett való dolog" (Luther). "János a világot egyedül az Igében szolgálta, mivel arra a Bárányra utalt, aki a világ bűnét elveszi, aki a mi megváltásunk és meglátogatásunk. Ezért ő ezt is a vérével kellett hogy megvásárolja. Tehát inkább az van az Igében, ami a keresztben levő vérről és halálról szól, hogy az ő Igéjéért akarta a vért a keresztben adni. Most az ajtónk elé jön, és azt akarja, hogy mi is elfogadjuk őt és neki ezért hálát adjunk" (Luther).

János így áll emlékeztetésképpen az adventi időben az egyház számára, de nem úgy uralja az előkészületnek ezt az idejét, mint "szent" vagy "asz-kéta" - hiszen ő ez is volt -, hanem mint az evangélium hirdetője, az Eljövendő követe. Mert az igehirdetésnek ez a szolgálata, a külső igének szolgálata beletartozik Isten epifániájába. János testi kürt, akinek hangja hallszik, vagyis Igét hirdet; az Úr nem jött hozzánk híradás nélkül (de mi sem őhozzá), hanem csak János hangjának meghallásával. Ha a trombita hangja nincs jelen, az Úr sincs jelen. Kereszténynek lenni annyit jelent, mint hangot hallani: János külső prédikációját, s nincs más külső... Ha angyalok jönnének is és prédikálnának, senki se hallgassa, mert nekünk Igénk van. Őrizzen meg a Lélek, a Sátán legyőzött! (Luther)

Van olyan theologia, amely értelmét veszítette Isten igazságának örök csendben való szemléleténél azért, mert hiányzott belőle a "ma", amely János kerügmáját sajátos módon közelíti meg - vagyis az olyan theologia, amelyből semmilyen hívás, küldés, döntés nem származik. János minket arra emlékeztet, hogy az ismeret, amely ezt megismerteti, különleges ismeret. "Itt is a gnósis (77.v.) egészen elhatárolódik attól, amire a görög intellektualizmus törekedett (Schlatter). Ez az ismeret más értelmet nyert aszerint, hogy a világ, amelyben mi élünk, eschatologailag vagy spirituálisan transzcendentálódik. Lehetséges, hogy Isten uralma közelségének tudata a mának éppen azt a rendkívüli súlyt kölcsönzi, amelytől a spirituális hit megfosztja, hogy általa éppen a theologia viatorumra vagyunk utalva s a theologia gloriae úgy nyilvánul meg, mint az eljövendő dicsőség sajátos erejű előzménye. Mi nem birtokolhatjuk másképpen ezt a fényt, csupáncsak ebben a hajnali derengésben. Az üdvismeretet nem foghatjuk fel másképpen, csak a bűnök megbocsátásához szolgáló megtérés felhívásaként. Meg kell hogy kérdezzük magunkat: vajon tovább jutottunk-e Jánosnál (éppen a Mt 11,11-re emlékezve), vajon a világ, amíg fennáll, és az egyház, amíg prédikál, túlhaladta-e Jánost és az ő tisztségét? "Az ígélet beteljesedése nem azt jelenti, hogy megszűnt a megbocsátás és helyébe most maga az ígéletadás lépett, hanem: éppen az ígélet lesz egészen teljessé, kétségtelemmé és ezzel erőssé. Ha valahol, akkor éppen Jézus Krisztus megjelenésének fényében lett a hit adventi hitté, a jövő Kijelentés váradalmává" (K.Barth). A bűnök elengedése a Krisztusért történt ígérek ügye. Tehát csakis hit által tudunk valamit megragadni. Az ígéletet sem tudjuk megragadni csupán hit által (Conf.Aug.IV.84).

III.

Éppen arra utal itt az egymás melletti két idő is, melyekben a dicsőítő ének nyelvezete szól. Nemcsak az exegétáknak tűnt fel a tempusnak ez a változása. Már a korai másolók is megütköztek ezen, a mértékadó kéziratok pedig (C, K, D kódexek) meg is változtatták ezért a szembeötölő helyeket úgy, hogy a 78.v. visitavit futurumját a 68.v. visitavi perfectumával egyeztették. Ebben a korrekcióban: ment át ez a Vulgatába és a Luther-szövegbe is. De mégis visitabit-ot kell olvasni, és éppen arra kell emlékezni, hogy Isten kijelentésében a történet mégiscsak egy sui generis ügy, amely a "másféle" történetben a maga úgynevezett helyben maradó múltjával nem bír magához fogható. Isten meglátogatta az ő népét - az fog minket meglátogatni, aki feltűnik a magasságból (cemach - Zak 3,8), mindkettő nyilván csak ilyen módon adható tudtul. Úgy, mintha Isten országa önmagától közelednék, de Krisztusban megjött már - és mégis kérjük, hogy hozzánk is eljöjjön. Ezért van adventi gyülekezet. A beteljesedés nem olyan adottság, hogy ki lenne szolgáltatva a történészek jóváhagyásának vagy kritikájának, hanem a beteljesedés lesz "adottsággá" oly módon, hogy a remissio peccatorum kihirdettetik és azoknak, akik a sötétségben járnak, Isten nagy irgalmassága fog fényleni. Ezért kerül János ennél az átmenetnél olyan hirtelen (Bengel) perfectumból futurumba. János a Magasságos prófétája, és ez valami mást jelent, nem csak tudósítót, aki átveszi azt a természetes vagy természetfeletti dolgot és eseményt, hogy áthagyományozhassa. Isten nagy tetteinek ez a tradíciója (paradosis) nyilván a maga sajátos vonalát követi, és nem esik egybe azzal a móddal, ahogyan az emberek hagyják hátra az utókornak a maguk cselekedeteit. Amit a dicsőítő ének megénekel az első részben, az az Isten hűsége, aki szövetségét megtartotta népe számára; nyilvánvalóan nem e szerint a természet szerint van, hogy "tudósító" - és lehet az a legortodoxabb formátumú theologus is - továbbadhatná ezt anélkül, hogy az egésznek a sajátossága, az aktualitása szét ne folyna a kezei között. Az a világosság, amely itt fénylik, nem engedni magát behordatni akármilyen sűsűn szőtt zsákkal sem a világmindenség ablaktalan épületébe. És a moly meg a rozsda valóban attól tartott, hogy mindezek ellenére mégis sikerült mindig ilyen módon konzerválni az üdvigazságot.

Isten ígéretének a teljessége Jézus Krisztusban hírnököt keres, aki mégis Isten szabad kegyelmeként - ez a futurum értelme -, Isten legsajátosabb lehetőségeként ismerteti meg őt az emberekkel. Ezért van a visitabit itt és a visitavit ott, de mégis mindkét szóban Isten cselekedete Jézus Krisztusban lett ismerőssé. A perfectum nélkül a futurum csak üres messianizmus, amely elfelejti, hogy Isten kimondotta az utolsó szót. És a futurum nélküli perfectum csupasz historizmus, amely a filozófusok semmilyen újraátélés-próbálkozásával sem cserélhető fel, hogy ennél a perfectumnál ne találjuk magunkat a halottak birodalmában. De ezeknek a veszélyeknek közepette - Isten kijelentésétől eltekintve keresni Istent - járja János szolgálata a maga útját. Ahol Isten kegyelme mindig az emberre talál a magaságból, onnan találja meg és nem más irányból. Az igehirdetésben így lesz az, ami megtörtént, mindig újra "felemeltté", mivel mi is részeseivé lettünk Isten kegyelmének. A dicsőítő éneknek két része van: az első Isten megjelenését tárgyalja, az ő visitatióját; a második a nép előkészítését Isten eljövételére. Azt mondja meg, hogy mit jelent nekünk Isten adventje, és hogy mostantól kezdve hogyan készülhetünk fel erre.

IV.

Dicsértesség az Úr, Izrael Istene. Ez az a dicséret, amely a Zsoltárok egyes könyveinek a végén található (Zsolt 41,14; 72,18 stb.). Itt "új ének"-et nyit meg. A Dominus Deus mutatja, hogy miképpen értékelődik Isten Fiának eljövetele. Isten hatalmának az átvétele ez az ő népe között. Az Úr nélküli gonosz idő elmúlt. A király ismét visszatért népéhez. A messiás-remény, amely egész Izrael történetét áthatja, nem lett üres fogalom. A gondolat, hogy Isten "közöttünk" lesz, valósággá lett az ellenség minden gúnyolódásával szemben, Zakariás jóslata pedig formulát ad, amely a messianizmust jellemzi: meglátogatni (epikepseshtai - pekidah), megváltás (lytrósis - gulah), üdvösség (sótéria - jesuah) (Schlatter). Izrael Istene a szövetség Istene, aki Jézus Krisztusban hűnek és igaznak bizonyult, és nem a Deus sive natura, akinél nincs semmilyen váltakozása a közelségnek vagy távolságnak, s. akitől még soha senki sem hallotta: "egy szempillantásra elhagytalak" (Ézs 54,7) - és akiről soha többé nem lehet mondani, hogy visitavit. Mert ő már meglátogatta és megváltotta népét. "Itt a jó ember beszélt olyan dolgokról, amelyek már megtörténtek" (Luther). A hit számára (Zakariás pedig most hisz!) ő itt a jelet, a fiút, magának a királynak az előfutárát tartotta - a történeti perfectum csak megerősíti azt a másik perfectumot, amely Isten tanácsvégzésén nyugszik. Hinni azt jelenti: "a történetet" beteljesedésnek tapasztalni meg a Veritas Dei jeléül. Meglátogat és megvált - ez a születés és a halál, Betlehem és a Golgota. Itt épül fel a színpad Isten kegyelmes látogatása számára, nem az Areopaguson, sem a Capitoliumon. Nekünk pedig minden, vagyis: az üdv a pogányoké, most mégis attól függ, hogy Isten meglátogatta az ő népét, hogy "Izrael házának elveszett juhaihoz jött". Isten ennek a népének messiásaként jött a világra. Felemelte nekünk az üdvösségnek szarvát az ő szolgájának, Dávidnak házában. "Az üdvösség szarva idegen vendég a mi nyelvünkben, de hiányoljuk minden szentekért és Krisztusért (Luther). Amit Anna énekelt, visszatér a mi énekünkben. Már ő is látta azt, ami végérvényesen az igaz Isten Krisztusában: "az Úr megítéli a földnek határait, királyának hatalmat ad és fölemeli Fölkentjének szarvát" (1Sám 2,10). A szerv mindig az erős hatalom jele, amely Krisztus Istenkirályságát ábrázolhatná értelmi-képileg, vagy a pusztulásra szánt állatot ékesíthetné? Luther jól eltalálta, amikor ezt így magyarázta: "Ez azonban azt jelenti, hogy Krisztus nekünk koronánk, sőt Istenünk legyen és az ő országa legyen az ő szarva. A summában ez az evangélium, amely Krisztusról prédikáltatik és Krisztus az evangéliumban s az evangélium Krisztusban: egy dolog legyen és ne lehessen egymástól elválasztani. Mert szükséges, hogy a szarv az egész világban olykor-olykor ökleljen, de mivel dacs van bennünk, kell bízunk benne" (Luther). Isten visitatiója Isten királyi hatalmának helyreállítása, a munus sacerdotale

(papi hivatal) és munus regium (királyi hivatal) egysége, ahogy azok a dávidita fogalomban találkoznak. Ami ebben van (azt éppen a következő versek mutatják: 70.v.), az tartalmilag később meg is ismétlődik, s úgy hat, mint egy glossza, hogy majdnem zárójelbe kellene tenni (amint ő beszélt a prófétáknak szája által Ósidóktól fogva). Ez hangzik az 55. versben, a Magnificat befejezésében. Ahol Mária visszalép, ott kezd Zakariás (Bengel). A hangsúly egészen azon van, amit Isten tesz. Első a szabadítás: megszabadít ellenségeink kezéből s mindazok kezéből, akik minket gyűlölnék. Nem segít továbbjutni, ha Origenésszel az "ellenséget" lelki ellenségnek értelmezzük; de az sem segít jobban, ha a modern exegetákkal mondjuk, hogy ez tulajdonképpen a római elnyomókat jelenti és ezekben a versekben az ország csendességének a reménysége jut kifejezésre. Mert arról van szó, hogy minden világi, földi ellenség ugyanakkor még lelki értelemben is veendő, hogy az ilyen harcban Krisztus országának a jövetele még mindig úgy megy végbe, ahogy eddig végbement. "Ez az ismérve a keresztyéneknek, tehát lehetséges, hogy az ördög azok által a Krisztuséit keresi, hogy kiirthassa őket, mert így hangzik a vers: ő nekünk királyunk, aki minket megment és megszabadít attól, aki nekünk ellenségünk, ezt cselekszi ő is szívesen és bizonyítja hatalmát a világban, a testben és az ördög kellős közepén" (Luther). Az Úr eljövetele a mi ellenségünk vereségét jelenti. "Nekik le kell tenniük a fegyvert és a vértet, egy tagjukat sem mozdíthatják." Ami azonban ma történik, semmi egyéb, mint Istennek a nálunk hatékonykodó kegyelme, amit ő megígért az atyáknak: irgalmat gyakorolni a mi atyáinkon és az ő szent szövetségére gondolni. Hogy Isten jött, azt jelenti, hogy semmilyen kétség, még az atyák bukása sem tudta az ő irgalmát elfojtani. Az atyák is ott állnak a most megjelenő Krisztusban Isten irgalma alatt. De ha az ő bűnük vérpiros volna, úgy is hófehérré kellene válnia. Krisztus ezért a tegnap és a ma. Jézus Krisztus tehát nálunk van az egyház történelme ellenére. Nem annak a következtében jön, hanem éppen annak köszönhető az egyháztörténelem léte, hogy jövetelével megbizonyította irgalmát. Remélhetőleg észrevehető, ha az egyházatyákról beszélünk, hogy ők mind csak errefelé éltek az Úr adventjétől! Isten nem felejtette el az ő szövetségét, és ez az a prédikáció, amely az Úr napját hirdeti. Így jött el ő, és így várja az egyház annak eljövételét, aki egyedül viseli azt a nevet, hogy "hú és igazságos" (Jel 9,11) - ahogy meg is esküdött Ábrahámnak, a mi atyáinknak. Érdekes, hogy az Újtestamentum tanúi Krisztus megjelenésében Isten eskütételét fedezték fel (Zsid 7,11), hogy a világtörténelem zűrzavara és annak értelmezése közepette, ahol az ember mindig megpróbálkozott más vonalat húzni, a bukásunk történetébe beleállott egy "történet" - ezt a szót nem lehet elkerülni -, amely nem lehet, ha Isten nem volna, ha az Ige nem Isten volna. Ez az a történet, amelyre emlékeztet Ábrahám neve, akinek a hite nem lehetett hiábavalóvá, mert Krisztus jelenléte ezt jelenti: Isten jelenléte a földön! Azt is, hogy az egyház is ajándék: hogy nekünk adja, minket ment meg ellenségeink kezéből, hogy félelem nélkül szolgáljunk kegyességben és igazságban egész életünkben. Félelemtől szabadon - ez az új eskü, amely számunkra feltárul. Ez a hang hatja át a megmentettek bizonyosságát (Róm 8,31; Kol 2,15; 1Jn 5,4; Zsid 10,19 s köv.). Csak az a tudat teszi a gyülekezetet szabaddá a hamisítatlan szolgálatra, hogy aki egyedül van, félelemben él. Az ellenségtől való félelem nem félelem. A gyermeki félelem pedig az Isten félelme, mely megdicsőíttetik (Bengel). És éppen arról van szó, hogy ez a szabadság, a kegyességnek és a megigazultságnak a feltétele már ebben az életben bizonyos kell hogy legyen. "Ígérni és erős kívánsággal remélni - ez lesz Krisztus uralma az élők felett" (Schlatter). Advent és karácsony éppen azt jelentik, ha egyáltalán valamit jelenteniök kell, hogy ennek a világnak és a túlvilágnak a gonosz és haszontalan mítosza, amely megoszt az ördög és az Isten között, ez a modern manicheizmus összetörik és szabaddá tesz minket az Isten előtti józan szolgálatra. Megigazítás és megszentelés - biztos, hogy egyik sincs a másik nélkül, mert így biztos, hogy Isten itt meglátogatott minket, és amit az "itt"-en értünk, még világosabban jut kifejezésre azzal, hogy ő most is itt akarja népét nagygyá tenni. "Krisztus az élőkhez jön" (Schlatter).

De hogyan jön? És te, kisgyermek, a Magasságos prófétájának hivatol. Van olyan emberi élet, melyet már az anyaméhbe igénybe vesz az Úr a maga szolgálatára (Gal 1,15). Ez a prófétai sors. Az ilyen életet uraló titkot semmilyen pszichologizmus nem törli fel. Ez az élet nem önmagától indul el, nem önmagában van az értelme, hanem: Te az Úr előtt fogsz járni, hogy elkészítsd az ő útját. János mozgalmában egy másik mozgalom jelentkezik, egy másik eljövétel. Az ő életében ezért minden utalás a jövődre néz. Minden példázat, így a vízkeresztség is a jövődő valóságé. A mennyek országa közel van, még csak idő - és nem több! - áll közötté és köztetek. Milyen könnyen leomolhat ez a fall! "Ha a szolgálta az Úr érdekében jár, akkor biztosan követni fogja őt az Úr. Még egy próféta sem talált ki semmit magától" (Luther). Az ő hivatala azonban az útkészítés. Tehát valami fontos és mégis "ideiglenes" helykészítés arra, hogy Krisztus megjelenhessen. János éppen ezért csak tanító, ezért keresztel csak vízzel, ezért mondja mindig, hogy "nem én vagyok az", hiszen egyedül csak Krisztus jöhet így. Ha az előfutár elrejténé, hogy ő előfutár - nem lenne-é Antikrisztus? kinek nem lenne elégséges, hogy vízzel kereszteljen, hogy ismeretet hozzon, hogy a "nem én vagyok" legyen, a vőlegény barátja, aki a menyasszonyt a vőlegényhez vezeti - ha neki ez nem elégséges, akkor ki más lenne inkább? Kicsoda képes a János határait átlépni? Tehát az advent is határ, de ebben éppen utolsó lehetőség is. Ennél minden több csak kevesebb lehet. Üdvísmertet ad népének bűneik bocsánatában. "Az evangélium javainak feje" (Kálmán). Kérdezhetjük, hogy tehát az ismeret ilyen nagy dolgot jelent? De ez hamis kérdés. Nagy dolgokat csak az elvakultság tehet, csak bennünk keresi az elvakultság az üdvöt. Krisztus itt van közel, ahol bűnbocsánatra vágyakoznak: "közel van az Úr a megtört szívekhez" (Zsolt 34,19). János azzal készíti az Úr útját, hogy világossá teszi az embereknek: csak úgy és ott van megmentés, ahogy és ahol a bűnök bocsánatot nyernek. Ezért kell elvetni minden káprázatot, hogy az emberek szeme felemelkedhessen erre az útra. Itt jön az Úr. Csakis itt. Itt áll azoknak a serege, akik őrá várnak! Az advent idő nem véletlenül bűnbánati idő. Már régóta az. Ennél a helynél Kálmán azt a megjegyzést teszi, hogy ez az ismeret az Isten népéhez szóló igehirdetés tartalma, de nem a kívülállókra nézve, hanem Isten népére való tekintettel. És ő vezeti le ebből azt a következtetést, hogy hamis lenne, ha a bűnbocsánatban csak a "megtérés" kezdetét látnánk: Hanem, hogy a hívők egész életükben a vádoló megigazításból éljenek és annyiban vádolón megigazítottak Isten színe előtt, hogy végül mindig hívők legyenek, hogy másképpen ne léphessenek az ő ítélete elé, hanem csak a naponkénti kegyelemből való helyreállítatás által szenteljék ö magukat. - Mindenki szeretné Isten királyi uralmát ultima ratióként kikiáltani az elkínzott népünk számára, a politikában, a gazdaságban, a társadalomban és a családban. Pedig nem elégséges csupán theokratikus célokat felállítani, hanem "az üdvösség ismerete a bűnök bocsánatára", ahogy János üzenete áll az Ótestamentum és Krisztus eljövetele között. Így akarja ezt a mi Istenünk nagy irgalmassága, mert az ő akarata szerint kell meglátogasson minket a csillag a magasságból (Lk 1,77-78). "Krisztus éppen úgy van itt az ő istenségében, mint a hajnali derengés, vagy a napkelte" (Luther). Mint amikor a kegyelmet nem magunk keresve találjuk meg, hanem Isten nyitja meg nekünk felülről (Khrüszoszthomosz). Isten országának a jele, hogy Isten igazsága bocsánattal kezdődik és a soha el nem fáradó kegyelmesség jegyében áll. Amint azért János evangélista Mózes képét használja a felemelt kígyóról, hogy megmagyarázhassa Isten Fia felemeltetését a világ megmentésére, úgy találjuk itt Ézsaiás képét a világosságról, hogy a fentről jövő felvilágosítás felfoghatóvá tegye: világít azoknak, akik a sötétségben (ez a világ-mindenség a maga sajátos fényében) és a halál árnyékában lakoznak. Tényleg mind ebben a sötétségben lakunk, ámbár ég itt-ott egypár szál gyertya, melyeket magunknak állítottunk fel. De hogy a sötétség nem csupán állapot, hanem hatalom is, azt újra és újra mondja nekünk az Újtestamentum (Kol 1,13; Ef 6,12; Lk 22,53). Élne anélkül, hogy tudni miért: csak vegetálni a halál végső céljával - ez annak az embernek a helyzete, akire a kijelentés

fénye nem világít, ez a tévelygése annak, aki fölött most nem jelenik meg az Úr világossága, hogy lábát a békesség útjára egyengesse. Persze ez nem lehet másként, mert az istenteleneknek nincs békességük. Itt azonban Krisztus országában boldogok a békességet teremtők: Beati pacifici (Mt 5,9).

Fordította: Bak Áron

Vasárnapi prédikációk

Csiha Kálmán

Zákeus

Alapige: Lukács 19,9a

Bibliaolvasás: Lukács 19,1-10

Zákeusnak a neve magyarul azt jelenti, hogy tiszta. De ez csak a neve volt.

Ezt a tisztaságot Zákeus már régen eladta. Azt írja róla a Szentírás, hogy fővámszedő volt és gazdag. Ezt a gazdagságot úgy szerezte Zákeus, amint azt a fővámszedők abban az időben általában szereztek. A római birodalomtól kiváltották a vámszedés jogát, és ezen a címen sarcolták saját népüket. Igazságtalanul nagy adókat és vámokat vetettek ki. Zákeus meggazdagodott. Az van írva az Írásban róla, hogy nagyon gazdag volt. Pedig, amikor arra jött Jézus, tulajdonképpen ő volt a legszegényebb ember e világon. Mert amíg erőszakkal, csalással, hamis úton szerezte a pénz, amíg megtagadta az övéit és kijátszotta az embereket; amikor megszerzett egy-egy aranyat, nem vette észre, hogy ugyanakkor mindig letört a lelkéből is egy darab becsületet, egy darab tisztaságot, egy darab jóságot, egy darab hűséget, és azt cserébe mindig odaadta a Sátánnak. Nem vette észre Zákeus, hogy ahogy gyült előtte az arany, úgy fogyott lelkéből a békesség, a nyugalom. Nem vette észre, hogy amíg emberi szemmel nézve meggazdagodott, addig tulajdonképpen teljesen elszegényedett.

Amikor Jézus arra jött, Zákeusnak már csak a neve volt az, hogy tiszta, de a lelke már réges-rég szennyes volt. A becsülete már réges-rég elveszett. A hűségén már csak mosolyogtak. Zákeus a legszegényebb ember lett a világon.

Jézus azóta is jön és megkeresi a leszegényedett embereket. Lehet, hogy nem vagyunk olyanok, mint Zákeus. Lehet, hogy nem úgy gyűjtöttük azt, amink van, hogy mindig letörjünk a lelkünkéből egy darabot. De azért nem vettetek-e észre, hogy valahog mégis a Zákeus nyomdokán járunk!? Nem vetted-e észre, hogy ha nem is hamissággal szerzed azt, amid van, de amikor túlságosan csak a pénzre nézünk, amikor túlságosan csak az anyagiakra tekintünk, amikor mindig csak arra nézünk, hogy mit kell még megszerezzünk, akkor amíg azt megszerezzük, mindig letörünk a lelkünkéből egy-egy darabot? Hová lettek a békességes szép ünnepek? Hová lettek a csendes vasárnapok?! Hová lettek a nyugodt esték, amikor együtt ülhetett a család? Hová lettek a békességes félórák, amikor imádkozni tanították a szülők gyermekeiket? Hová lett a csend, és hová tűnt az ünnep?

Nem veszed-e észre, hogy amíg gazdagodsz, amíg mindent elkövetsz azért, hogy szebb lakásod legyen, halkan suhanó autód és bankbetéted legyen, addig mindig letörsz valamit az életednek éppen abból a szép részéből, ami életté teszi az életet?! Nem veszed-e észre, hogy ha nem is becstelenül szerzed, amit szerzel, de talán mégis jobb lenne kevesebbel is megelégedni és több békességet őrizni odahaza?

Bizony mi is olyanok vagyunk, mint Zákeus. Kívülről úgy látszik, hogy meggazdagodtunk, de belülről ott jár lelkünk mélyén a síró és fájó szegénység. Sokszor bekopogtatunk egy-egy házhoz, látjuk, hogy minden szépen be van rendezve: de ha benyitunk a szívek ajtaján is, látjuk a bánatot, látjuk, hogy régen megszakadt már a szeretet, régen elköltözött már a hűség, régen összetört már a békesség és csak úgy kifelé van egybe a család, csak a formák tartják össze, de belül már régen minden megüresedett és összetört. Hány ilyen szegény Zákeus-család él a világon, akinek az volt a neve valamikor, hogy boldogság, és már régen nem az; az volt a neve valamikor, hogy

békesség, és már régen nem az; az volt a neve valamikor, hogy tisztaság, és már régen csalják és kijátsszák egymást, már régen nem olyanok, mint ahogy egykor elindultak.

Milyen jó volt ennek a Zákeusnak, hogy amikor már minden lelki értéket eltékozolt, amikor minden vagyóna ellenére a legszegényebb lett, akkor arra jött Jézus.

Milyen jó nekünk is, hogy amikor réges-rég összetört életünkben a csend, megingott a szeretet és hűség, amikor réges-rég elhalványultak már az ünnepek, amikor már réges-rég nem ültél le a gyermekeddel Istenről beszélni, hogy éppen akkor jön Jézus. Milyen jó, hogy van advent és van állandó advent ezen a világon, hogy jön Jézus, és általjön nemcsak Jerikón, a pálmafák városán, az illatos városon, hanem a mi városunkon is. Jerikó akkor már több ezer éves város. Egyik részén szép izraelita épületek álltak, a másik oldalon pedig ragyogó fehér márványkőből faragott római templomok, színházak és paloták, amikben ott laktak a gazdag, de mégis szegény Zákeusok. Milyen jó, hogy ezen a Jerikón általjön Jézus. Hogy a mi életünkön is általjön Jézus és bekopogtat tízemeletes blokkokba és régen elzárkóztot szívékbe, mert meg akarja gyógyítani őket.

Amikor arra jött Zákeus, "igyekezék Jézust látni, hogy ki az". Lehet, hogy a kíváncsiság vitte Zákeust. Sokat hallhatott már Jézusról, és meg akarta látni őt. De lehet, hogy a kíváncsiság mellett még valami más is volt a Zákeus életében, amiért látni akarta őt. Talán még önmagának sem merte bevallani azt, hogy nem elég neki többé az arany és az ezüst, hogy valami békesség és tisztaság is kell neki. Talán még önmagának sem merte bevallani azt, hogy megsajdult ott a lelke mélyén valami elfelejtett régi jóság, valami elfelejtett régi imádság; azt, hogy minden gazdagsága ellenére hiányzott neki Jézus. Mint ahogy sok gazdag embernek, sok szépen berendezett otthonban lakó családnak, minden látszólagos gazdagsága ellenére is, hiányzik Jézus. Az, hogy nem elég az autó, nem elég a bankbetét, a ház, az anyagi terv; az, hogy hiányzik valami: a lélek összetört, eltékozolt, beszennyezett drága kincse, az, hogy hiányzik Jézus. Mindenkinek hiányzik Jézus. Minden Zákeusnak hiányzik Jézus, akkor is, ha bevallja, akkor is ha nem vallja be azt.

Zákeus elindult Jézus után, mert ahol Jézus megjelenik, ott feltámad a szívékben valami vágy, mely látni akarja őt. Szólnak a harangok, és hirdetik, hogy Jézus jön az ő Igéjében. Ugye hogy összegyűlnek az emberek, mert látni akarják őt, mert minden lélekben feltámad az utána való vágy.

Itt élünk az adventi hetekben, Jézus születésnapjának az emlékét készülünk megünnepelni, s bár még hetek távolában van ez az ünnep, máris valami békesség, valami ragyogás, jóság kezdí hatalmába keríteni a szívünket, mert érezzük, hogy Jézus jön és mi vágyakozunk utána, hogy vele találkozzunk.

Zákeus is így vágyott utána. Látni akarta Jézust. De eltakarták előle az emberek. Ő felmászott egy eperfügefára, mert mindenképpen látni akarta Jézust. Mert úgy van az életünkben, hogy ha egyszer feltámad szívünkben a vágy, akkor nem tudják az emberek eltakarni előlünk, akkor nincs kifogás, akkor megoldjuk a nehézségeket, akkor mindent elkövetünk, hogy látni tudjuk Jézust.

Zákeus is felmászott a fára ott, "amerre Jézus volt elmenendő". Mennyi minden van ebben a régies kifejezésben, hogy Jézus volt elmenendő ott. Benne van, hogy azon a helyen, ahol Zákeus szorong, ott egypár pillanat múlva el fog menni az Isten Fia. Érzed-e a te eperfügefádról, hogy ott fog elmenni az Isten Fia? Mi lesz akkor majd veled? Hogy fogunk majd vele találkozni?! Mennyi szorongás lehetett Zákeusnak a lelkében. Lehet, hogy az egyik percben látni akarta volna Jézust, azt akarta volna, hogy Jézus is észrevegye őt. Lehet, a másik percben arra gondolt, hogy Jézus meghallja, hogy ő vámszedő és meg fogja pirongatni a sokaság előtt. Lehet, hogy el akart rejtőzni a lombok között, hogy mégse lássa Jézus. Ott volt a szívében a vágyakozás, látni Jézust, és ott lehetett szívében a szegyenkezés, elrejtőzni Jézus elől, hogy Jézus ne hogy meglássa őt.

De amikor Jézus elment a fa alatt, megállt, felszólott és azt mondta: "Zákeus, hamar szállj alá, mert nékem ma a te házadnál kell maradnom." Hogy megdöbbenhetett Zákeus, hogy Jézus nevén szólította, tehát ismeri őt. Eszébe juthatott az is, hogy Jézus tudja az ő gondolatait is.

Milyen jó, hogy míg ott vagyunk mi is a mi eperfügefánkon, sokszor úgy, hogy látni akarjuk Jézust, sokszor úgy, hogy elrejtőzünk Jézus elől, milyen jó, hogy Jézus akkor is lát bennünket! Lát a mi kétfajta arcunkkal, a mi feléje vágyakozó és tőle menekülő életünkkel. Lát az imádságainkkal és szeretetünkkel, a gyűlöletünkkel és a káromkodásunkkal együtt. Lát vasárnapjainkkal és hétköznapjainkkal együtt, és míg mi vívódunk, míg mi magunktól nem tudnánk hozzámenni, Jézus megáll ott a mi fügefánk alatt, felnéz a szemünkbe, és a szívünkbe lát, nevünkön szólít és azt mondja: hamar szállj alá! Aki látni akarja Jézust, azt megszólítja Jézus.

Zákeus sietve alászállott. Meg kell tanulni Zákeustól ezt az alászállást! Jézus segít ebben. Egy intelligens és hitetlen emberrel beszélgettem egypár éve. Nem hitt Istenben, nem hitt Jézus Krisztusban, nem hitt a Szentírásban. Mindent mosolyogva tagadott. De egyszer a kezébe került egy Biblia, egyszer látni akarta belőle Jézust, és mire végigolvasta, felnőtt léteére eljött konfirmálni, mert a Bibliából megszólította Jézus: "Zákeus, hamar szállj alá, én nekem tenálád kell maradnom." És akkor már könnyű volt alászállnia. Akkor már könnyű volt elmondania, hogy eddig mindig a Bibliából olvasott, de nem olvasta sohasem a Bibliát; hogy ő eddig mindig Jézusról olvasott, de nem hallotta sohasem a Jézus szavát. Most meghallotta és alászállott, hogy vele találkozzék.

Jézus mindig segít ebben az alászállásban.

Néha ott vagyunk a gyűlölet eperfáján, a megbocsátani nem tudás eperfügefáján, és Jézus megáll a szívünk mellett és azt mondja: Hamar szállj alá! Akkor egyszerre könnyű lesz elmenni a másikhoz és azt mondani neki: ezután szeressük egymást. Néha ott vagyunk az önzés eperfügefáján, és nem tudunk semmit sem áldozni a másikért vagy az Isten ügyéért, de mikor megáll a szívünk mellett Jézus és megszólít, akkor egyszerre könnyűvé válik az, hogy adjunk, és boldoggá leszünk attól, hogy adhatunk. Ma neked mondja Jézus ezen az adventi vasárnapon: hamar szállj alá! Lehet, hogy ott vagy elrejtőzve a gondok és a kétségeid között. Lehet, hogy ott vagy elrejtőzve a félhited, a bűneid lombjai között, de szól Jézus: hamar szállj alá, Zákeus! Éretted jöttem, a te házadnál kell maradnom. Nem is csak a te szívedben, nem is csak itt az istentiszteleten, hanem otthon, a te otthonodban, Zákeus. Ott kell maradnom, de nem is csak egy félórára, hanem egy életre a te házadnál kell maradnom, Zákeus. Ma kell megnyisd nekem az ajtót! Milyen boldog lehetett Zákeus, mikor megértette azt, mikor repeső örömmel ment Jézussal haza: sietve leszáll a és örömmel fogadta őt.

Csak a hátánál súgtak össze a farizeusok: "bűnös emberhez ment be szállásra", és megbotránkoztak rajta. De milyen jó, hogy Jézus bűnös emberekhez ment be és megy be szállásra! Jézus megállította Zákeust, de Jézus tudta, ahhoz, hogy ennek a Zákeusnak élete legyen, ahhoz, hogy ez a Zákeus valóban újra Zákeus, azaz tiszta legyen, ahhoz majd neki, Jézusnak magának kell felmennie egy másik fára, egy nem zöldellő, hanem egy véres és száraz fára: a keresztre.

Gondoltál-e arra, hogy nem olyan egyszerű, hogy Jézus megáll előtted és azt mondja: hamar szállj alá, mert nékem nálad kell maradnom!? Gondolsz-e arra, hogy ennek ára van, hogy ennek nagy ára volt, mert Jézus előbb felment éretted és érettem a keresztre, hogy mi leszállhassunk a mi bűneink fájáról és nála megtaláljuk a békességünket. A Jézus nagy megbocsátó szeretetéből érezhetett valamit Zákeus, mert amikor ott együtt vacsoráztak, Jézus nem hányt szemére semmi vétkét. Talán csak mosolyogva beszélt vele. Leült az asztalához, és szerető szívvel együtt imádkozott vele.

Zákeus valószínűleg várta, hogy most fogja szemére hányni a vétkeit, most fogja mondani, hogy mennyit csalt, erőszakoskodott, kijátszotta a testvéreit, megtagadta a hitet, a hűséget, a becsületet. De Jézus nem mondta. Jézus mindig másról beszélt. Jézus csak a jóságról, csak a bocsánatról

beszélt, és egyszerre már nem bírta el Zákeus ezt a minden gonoszágot meggyógyító szeretetet; egyszer csak felállt és azt mondta: "Uram, vagyonomnak a felét a szegényeknek adom, és ha valakitől patvarkodással elvettem valamit, négyannyit adok a helyébe."

Benne van ebben a bűnvallás: Uram, én bűnös ember vagyok, de benne van a hitvallás is: Uram, én most már igaz ember akarok lenni.

Zákeus azért ment fel az eperfügefára, hogy Jézust lássa, és meglátta Jézust. De Zákeus többet is látott ennél. Zákeus Jézus mellett meglátta saját magát is.

Gondolsz-e arra, hogy mikor Jézust akarod látni, akkor azt megadja nekünk a mi Megváltónk, de ráadásul azt is megadja nekünk, hogy meglássuk önmagunkat, meglássuk bűneinket, egész nyomorult életünket? S míg az ő jósága átölel, el kell hogy induljon valami a szívünkben és fel kell hogy kiáltunk: Uram, én bűnös ember vagyok, de én helyre akarom hozni a hibáimat, ezután igaz ember akarok lenni.

Zákeus megtért, de a megtérése nemcsak a zsebkezdőjéig terjedt, amivel a könnyeit törülte, hanem az aranyáig, az ezüstjéig, a vagyonáig is. Zákeus csakugyan megtért, nemcsak sírt a bűnei felett, hanem helyre akarta hozni őket, még akkor is, ha nem is tudta már mindeniket helyrehozni. Nem az az Istenhez való térés, amikor meghatódunk egy-egy igehirdetésen és könnyeket hullatunk, hanem az, amikor hazamenve túlterjed a hitünk és a bűnbánatunk a zsebkezdőnkön, amikor bele tudunk nyúlni a pénztárcánkba, amikor tudunk segíteni és tudunk áldozni Istenért és az emberekért.

Jézus ránéz Zákeusra, és azt mondja neki: "ma lett idvessége ennek a háznak".

Milyen jó lenne, ha ő rátenné a bűneinkért átszegzett kezét ezen az órán a te szívedre is, látva azt, ami bennünk történik, és azt mondaná: ma lett idvessége ennek a háznak. Nemcsak azt, hogy reméljük, hogy lesz valamikor, hanem hogy ma lett s már meg is van, mert Jézus átölelt, és az ő szeretetének az ölelésében meggyógyult a mi életünk.

Voltak, akik zúgglódtak, de azoknak azt mondta Jézus: "Azért jött az embernek Fia, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett." Zákeusra is értette, de reád is érti, és reám is érti. Mennyi minden elveszett az életünkben: a csönd, a békeség, az első szeretet melege, a drága szép ünnepek, a boldog családi órák, a lelked tisztasága, a hited erőssége! Mennyi minden összetört és elveszett! De jön Jézus, és ő azért jött, hogy megkeresse és megtartsa, ami elveszett. Ez az advent!

Érzed-e, hogy ott a szíved lombjai között keresi, hogy újra előhozza és azután megtartsa azt, ami elveszett az életedből?! Érzed-e, hogy keres téged is? Engedd, hogy megtaláljon, hogy életedet megtartsa a magáénak, mindazzal a boldog, drága gazdagsággal együtt, amit kihullattunk az életünkben, de amit ő vissza akar ajándékozni minekünk. Életünk adventje Krisztusra vár! Ámen.

Geréb Zsolt

Két nem és egy igen

Alapige: János 1,19-23

Bibliaolvasás: János 1,1-18

János evangéliumában az a csodálatos, hogy minden egyes rész olyan, mint egy mikrokozmosz. Minden egyes részben tulajdonképpen benne van az egész, mely nem más, mint a Jézus Krisztusról szóló bizonyágtétel. A felolvasott Ige szintén Jézus Krisztusról kíván vallást tenni, mégpedig Keresztelő János bizonyágtétele által. Érdekes az a körülmény, hogy a negyedik evangéliumban Keresztelő János nem úgy áll előttünk, mint a

bűnbánatra hívó igehirdető, hanem mint a világosságról szóló tanúbizonyság hirdetője. "Ő azért jött, hogy bizonytságot tegyen a világosságról, hogy mindenki higgyen általa" (1,7).

Első látásra úgy tűnik, hogy a felolvasott Igének a központjában Keresztelő János személye áll. Megjelenése, nyilvános fellépése valóban feltűnést keltett az első századi zsidóság körében. Különös ruházata, pusztai életmódja, merész hangú igehirdetése által felébresztette az egész nép figyelmét. Joggal merült fel mind a hivatalos zsidóság, mind az egyszerű nép körében a kérdés: kicsoda ő, aki a próféták öltözeteként teveszőr ruhát és bőrvet visel, sáskát és mézet eszik, remeteként él a júdeai sivatagban és a Jordán folyóban a bűnbocsánat keresztségét gyakorolja. Az írások szerint arra lehetett következtetni, hogy ő a végső időknek az a prófétája, akiről Mózes jövendölt, vagy ő Illés, akinek a visszatérését várták Malakiás próféta könyve alapján, vagy éppenséggel ő maga a Krisztus, Isten felkentje, akiről Ézsaiás próféta tett bizonytságot. A jeruzsálemi főpapság elsősorban azért kívánta tisztázni János kilétének a kérdését, mert ki akarták alakítani vele szemben azt a magatartási módot, amely személyét illeti és megilleti. Hogyan viszonyuljanak hozzá, miképpen fogadják őt, milyen előkészületeket tegyenek fogadására? Ezért küld a zsidóság egy papokból és lévítákból álló vizsgálóbizottságot, hogy a helyszíni szemle és János vallomása alapján felvilágosítsák nyerjenek János személyéről és küldetéséről.

A bizottság a nyilvánosság előtt teszi fel a döntő kérdést: Kicsoda vagy te? János a számonkérő kérdésre egy vallástétellel, jogi nyelven szólna tanúvallomással válaszolt: "Nem én vagyok a Krisztus." János nem az, akinek a zsidók gyanították, és akinek lelkes tanítványai tartották: Ő nem a Messiás, a szabadító, Dávid királyságának a helyreállítója. Felelete megerősíti az evangélista azon kijelentését, melyet a 8. versben olvassunk: "Nem ő vala a világosság, hanem jött, hogy bizonytságot tegyen a világosságról."

Nemleges válasza meghiúsította a főpapság azon kísérletét, hogy rajongó messiási hőssé tegyék. Aki csak János személyére néz, külső megjelenésére tekint, és nem az ő bizonytságtételére, csak egy aszketikus vallásos hőst lát alakjában. Nem látja meg, hogy nem az ő személye a fontos, hanem az igehirdetése. Luther értelmezése szerint a jeruzsálemi főtanács által küldött bizottság kérdése egy kísértést jelentett János, de egyben minden bizonytságtévő számára is. A küldöttek azt sugallták, hogy vállalja a Messiás szerepét, rendelkezék saját sorsával, előzze meg az igazi Messiás fellépését. A bizottság a népre gyakorolt hatását nézi, buzgóságára, aszketikus komolyságára tekint. Azt gondolja, hogy a profetikus külső mögött egy messiási küldetés rejlik. Ezt a feltevést János határozottan visszautasítja. Ő nem kíván egy mozgalom vezetője lenni, ő mindvégig engedelmes marad Isten iránt, aki elhívta és megbízta a bizonytságtévői és keresztesői szolgálattal. Nem akar egy messiási címet igénybe venni, mert tudja, hogy nem ő dönt személye és kiléte felől.

Vajon mit jelent az, hogy nem kívánja megelőzni Jézust, hanem engedelmesen félreáll útjából és engedi, hogy Jézus gyakorolja messiási feladatát. Mi mindnyájan cselekvő emberek vagyunk, akik bízunk önmagunkban és terveink megvalósulásában. De amikor ez nem sikerül nekünk, dühöngünk önmagunk és a világ ellen, haragunkban készek vagyunk mindent feladni, mindent abbahagyni. Luther szerint minden ember Krisztus akar lenni. Krisztuson a reformátor azokat az embereket érti, akik segíteni akarnak másoknak az üdvösség elnyerésében. Az igaz keresztyén bölcsessége ellenben éppen abban áll, hogy megtagadja önmagát és bizonytságot tesz Krisztusról mint egyedüli üdvözítőről.

Ez a bizonytságtétel megfelel János azon vallomásának, mely által kijelentette: "Nem én vagyok a Krisztus." E nyilatkozat azonban nem von le semmit Keresztelő János értékéből, hanem valóban azzá a tiszta tükrövé teszi, amely visszatükrözi az igazi világosságot, azzá a bizonytságtévővé teszi, akit Isten küldött. E vallomástétel által nemcsak Jézus előfutárává válik, hanem egyben minden tanítvány előfutárává, aki hisz majd Jézusban. János

mindannyiunk előtt, minden későbbi tanítványt és apostolt megelőzve vallást tett Jézus Krisztusról: "Aki utánam jó, előttem lett, mert előbb volt nálamnál. És az ő teljességéből vettünk mindnyájan kegyelmet is kegyelemért" (1,15a-16). "Ímé az Istennek ama báránya, aki elveszi a világ bűneit" (1,29). "Nem vagyok a Krisztus, hanem hogy ő előtte küldtettem el. Akinek jegyese van, vőlegény az, a vőlegény barátja pedig, aki ott áll és hallja őt, örvendezve örül a vőlegény szavának. Ez az én örömem immár betelt. Annak növekednie kell, nékem pedig alább szállanom" (3,28-30).

Keresztelő János egyéniségét, küldetésének célját a legjobban Grünewald ragadta meg, aki az isenheimi oltárképen jeleníti meg alakját. Egyik kezében egy kinyitott Bibliát tart, a másikkal pedig a megfeszített Jézusra mutat, azt mondván: "Annak növekednie kell, nékem pedig alább szállnom" (3,30). Ez a kép állott Karl Barth dolgozószobájában, de ott állott Nagy András lakásának a falán is. Ez a kép nemcsak Keresztelő János hivatását fejezi ki, hanem minden igehirdető küldetését is. Hisz az igehirdető csak akkor tölti be igazán feladatát, ha az Írás alapján az élő Igére, a Biblia központjára, Jézus Krisztusra mutat. Keresztelő János alázatát bizonyítja az a tény, hogy ő saját tanítványai előtt egy másik Mesterre mutat. Vajon mi igehirdetők, nevelők, meg tudjuk-e tenni, hogy a magunk személyét háttérbe szorítva Jézusra mutassunk, az igazi, az egyetlen Mesterre, aki azt mondotta magáról: "Én vagyok az út, az igazság és élet" (14,6).

János nemleges válasza nem elégitette ki a bizottság tagjait, tovább kérdeznek: Micsoda tehát? Illés vagy-é te? Abban az időben ez a kérdés állandóan a levegőben lógott. Az első századi vallásos zsidóságot a bibliai személyiségek közül a legjobban Illés alakja foglalkoztatta. A prófétai szó szerint a titokzatos módon elragadtatott prófétának vissza kell térnie (Mal 3,23 s köv.). Jézus kortársainak a várakozásában Illés messiásszerű alakként szerepelt. A nép úgy tekintett rá, mint akinek az eljövételével beköszönt az üdvösség korszaka. "Az atyák szívét a fiakhoz fordítja, a fiak szívét pedig az atyákhoz, hogy elhárítsa Isten haragját" (Mal 4,5-6). Még az evangéliumok is úgy beszélnek Illésről, mint egy szabadítóról, aki a szükségben levőknek segítséget tud nyújtani (Mk 15,35 s köv.). János ismeri a visszatérő Illés iránt táplált váradalmakat, ezek azonban meghaladják az ő megbízatásának a keretét. Ezért tagadólag felel a bizottság ezen kérdésére is.

A jeruzsálemi küldöttség újabb kérdést intéz a Keresztelőhöz: A próféta vagy-é te? Malakiás után évszázadokra elnémult a prófétai szó Izraelben. A váradalom szerint ez az Istentől ihletett beszéd a messiási korban fog újra felhangzani. Egy próféta megjelenése ezért az üdvösség korszakát jelezné. A bizottság azonban nem azt kérdezi, hogy Te egy próféta vagy-é, hanem azt, hogy A próféta vagy-é te? Te vagy-é a Mózes által jövendőlt próféta, aki az idők végén szabadságot hozol Izrael fiainak (5Móz 18,15). A küldöttség úgy beszél a prófétáról, mint a samáriai asszony, akivel Jézus beszélgetett a Jákób kútjánál (Jn 4.fej.). A samaritánusok úgy várták a Messiást, mint a prófétát (4,25). Jézus, amikor a sokaság előtt Keresztelő Jánosról beszél, azt mondja: "Hát mit látni mentetek ki? Prófétát-é? Bizony mondom néktek, prófétánál is nagyobb! ... Bizony mondom néktek: az asszonyoktól születtek között nem támadott nagyobb Keresztelő Jánosnál" (Mt 11,9-11). János azonban ezt a feltevést is elutasítja. Ő akkor is nemmel válaszol, amikor őt nem Messiásnak, hanem egy üdvösséget hozó személynek tartják, egy kisebb csillagnak a nagyobb, a fényesebben világitó csillag mellett. János nem a saját világosságát akarta sugározni maga körül (Jn 5,35). Ő nem akar sem Messiás, sem próféta lenni. Kiletét így határozza meg Ézsaiás szavaival: Én kiáltó szó vagyok a pusztában (1,23). Ő megmarad mindvégig bizonyágtevőnek, megmarad tanúnak. Ezért visszautasít minden olyan kísérletet, amely az ő személyét állítja a központba. Keresztelő János egész létét nem az ő személye által értjük meg, hanem az eljövendő Úr által. Ő egy hírnök, aki annak a heroldnak a szerepét tölti be, aki a király előtt halad, aki hangos szóval hírül adja a felséges Úr jövetelét, adventjét. Ő egy olyan hang, amely a pusztában szól, és egyetlen feladata az, hogy

a népet a Messiás jövetelére előkészítse. Ő tehát Jézus Krisztus útkészítője. Az ő személye csak az utána érkező Jézus által nyer fontosságot. Ezért utasítja el a kísértőknek azon próbálkozását, hogy egy aszketikus, kegyes prófétává tegyék. A bizottság figyelmét arra az Igére akarja irányítani, amely fogva tartja őt és nem hagyja elmenekülni. János nemleges válasza annyira hozzátartozik a Jézus Krisztusról szóló bizonyágtevő tisztségéhez, mint a forma a tartalomhoz, mint a kép rájárá a festményhez, mint az emberi hang, amely megszólaltatja Isten Igéjét. Ebben az evangéliumi szakaszban világossá válik, hogy az Úr eljövetelét és visszajövetelét hirdető bizonyágtevők hol találják meg azt a keskeny kaput, azt a keskeny ösvényt, amely Istenhez vezet. Ezt az üzenetet akarja az advent negyedik vasárnapjára kijelölt evangéliumi szakasz hirdetni. Ennek az Igének a tükrében meg kell látnunk, hogy mi mindnyájan, igehirdetők és igehallgatók, csak küldöttek vagyunk, kiknek egész életünkben az a feladatunk, hogy ezt az üzenetet hírül adjuk annak a világnak, melyben élünk. Isten minden keresztyént azzal a feladattal bíz meg, hogy vallást tegyen Krisztusról, hogy ne tagadja meg az ő Urát, aki a világ világossága. Ámen.

Kun Árpád

Úrvacsora után

Alapige: 1Krónika 17,23

Bibliaolvasás: János 6,47-59

Családi ünnepeinkre való készülődés közben számba vesszük, hogy kiket kívánunk meghívni a fehér asztalunk mellé. Egyeseket közülük személyesen keresünk fel otthonukban, és élőszóval közöljük velük a meghívást. Másokat pedig kézbesítő vagy posta útján értesítünk a vendégeskedésről. Mikor már egybegyűltek a meghívottak, tekintetünket végighorogozva az asztal mellé telepedettek, egy szempillantás alatt megtudhatjuk, hogy kik jöttek el, és kik nem fogadhatták el a meghívásunkat.

1) Ma egy hete délelőtt templomunk szószerűkéről a hirdetések rendjén elhangzott az ünnepélyes meghívás az Úr asztalához, elhangzott a meghívás a királyi vendégségbe, a vőlegény Jézus Krisztussal való együtt vacsorázásra. Akik a meghívást elfogadtuk, a bűnbánati istentiszteleteken együtt könyörögtünk bűneink bocsánatáért Mózesnek, az Isten emberének imádságával: "Bocsáss meg a te népednek, Izraelnek, amelyet megváltottál, Uram, és ne engedd, hogy ártatlan vér ontása legyen Izrael között, a te néped között. És bocsánatot nyernek az ő vééréért" (5Móz 21,8). Isten, a mi Atyánk, az angyalok és az üdvözült lelkek hallják a mi hő imánkat, és látják a mennyből, amint a Bárány égi menyegzőjének földi másához, az Úr asztalához telepedtünk. Ezt a könyörgést azzal a hittel rebegettük el, hogy Isten, a mi Atyánk, bizonyosan meghallgatja, mert az ő népe vagyunk, mert ő a mi pásztorunk. Mózes tanításából tudjuk, hogy mi nagyon közel vagyunk Istenhez, mi az övéinek vallhatjuk és valljuk magunkat. Reánk is vonatkozik Mózes ama boldog felkiáltása: "Mert melyik nagy nemzet az, amelyikhez olyan közel volna Isten, mint mihozzánk az Úr, a mi Istenünk, valahányszor hozzá kiáltunk" (5Móz 4,8). Szerető mennyei Atyánk ajkáról meghallottuk a könyörületos hívást: "Térjetekek vissza, szófogatatlan fiatalok, és meggyógyítom a ti elpártolásokotokat" (Jer 3,21/a). A lelkipásztor is hirdette a feloldozást: "Hirdetem tinéktek a ti bűneiteknek bocsánatát és az örök életet, melyet megád a mi Urunk Istenünk ingyen való kegyelméből az ő szent Fiáért mindnyájunknak."

Azután részesültünk az úrvacsora szent jegyeiben: a kenyérben és a borban. Isten előtti félelemmel vettük a kenyeret és a poharat, Krisztus megtörtetett testének és kiontatott véérének szent jegyeivel éltünk. Boldogan

énekeltük a gyülekezettel együtt: Uram, bocsásd már el szolgádat békével, mert amint megígérted, én szemeim látták és nyilván megtalálták az én Üdvözítőmet.

2) Most a királyi vendégség után e délutáni órában, itt a templomban ajkunk rebegi ismét: "hozzád járulunk, mert te vagy az Úr, a mi Istenünk" (Jer 3,21/b). A királyi vendégség után újra eljöttünk az Úr szent házába, hogy hálaadásunkat és köszönetünket újra kifejezzük, mert az a kenyér, amelyet délelőtt az Úr asztala mellett magunkhoz vettünk, az a kenyér a mennyből szállott alá, és aki pedig belőle eszik, az nem lát halált örökre (Jn 6,50).

Vissza-visszaemlékezünk a délelőtti istentiszteleten történetekre, éreztük és átéltük, hogy akik velünk együtt akkor úrvacsoráztak, azok testvéreink, mert Isten mindnyájunknak menyeyi Atyja. Énekeltük is: "Egy kenyérben, egy pohárban csak testvérek osztoznak, kik az ég dicső Urában közös Atyát imádnak, és Szentlelkét, jókedvét szállítja földi gyermekeire, a testvéri szívekre" (Énekek 141,14).

Az az asztal, amelyhez járultunk, az atyáink és anyáink, vagyis református elődeinknek asztala. Ők is éppen úgy járultak a szent asztalhoz évszázadok óta, mint mi e mai nap. Lábaik nyomába léptünk az Úr asztala körül. Azon a kelyhen, amelyből mi reszkető kézzel vettük magunkhoz az Úr Jézus Krisztus vérének jegyeit, ott maradt láthatatlanul kezük és ajkuk nyoma. Megérezhettük az atyai és anyai kezek melegségét. Jóllehet testük már rég elporladt, de lelkük él az örökös hazában: "És aki csak él és hiszen énbennem, soha meg nem hal" (Jn 11,26), "Mert én élek, ti is élni fogtok" (Jn 14,19/b). Jézus ez ígérete hű, igaz és ámen.

Még egy újabb reménységár is felvillant a mi lelkünkben, mivel Jézus földi életének utolsó éjszakáján, amelyen elárultaték, még egy ígéretet tett; még egy ígéretet tett, mielőtt a keresztfán elvégezte volna érettségét az egyetlenegy engesztelő áldozatát: "Mostantól fogva nem iszom a szőlőtökének ebből a terméséből mind ama napig, amikor újonnan iszom azt veletek az én Atyámnak házában" (Mt 26,29). Jézus ez ígéretében az örökkévalóság egyik titkáról hullott le a lepel, és pedig arról a titokról, hogy egykor még egy csodálatos, titokzatos vendégségben is részünk lesz övele. Ehhez a meghívást Jézus számunkra nagypénteken kibocsátotta.

3) Most újra itt vagyunk az Úr, a mi Istenünk színe előtt. Első szavunk a hála szava, s örvendezve énekeltük: "Mert ma velünk az Úr jót tett, nagy kegyelmet éreztetett" (Énekek 145,1). Megérezhettük a Jézus kezének érintését. Megérezhettük áldó kézrátételének gyógyító erejét. Megérezhettük leheletét: "Vegyetek Szentlelkét." Megérezhettük, hogy abban a pillanatban egyesült velünk az ég Királya, jóllehet mi senkik és semmik vagyunk. Öröm árad szét az egész valónkon, mert Isten Igéje és a Szent Lelke által testünk templomába jött. Mindez az ő kegyelméből történt: "Mert egyetlenegy áldozatával örökre tökéletesekké tette a megszenteltek" (Zsid 10,14).

4) Második szavunk egy alázatos kérés: Uram, aki magas és felemelt székben ülsz, aki Istenek Istene, aki az irgalmasság Atyja, aki Izrael reménysége vagy, aki Megváltó, aki népeknek oltalma vagy, kérünk téged, hogy az a szó, amelyet te szóltál a te szolgád felől és az ő háza népe felől, váljék valóra. Hisszük, hogy az Úr szavából semmit sem hagy el a földre hullani (1Sám 3,19). A 178. énekünk is erősíti hitünkben: "Isten szava megáll mindenha nem dönti meg semmi hatalma."

Isten Jézus Krisztus által az úrvacsorában külön-külön és mindnyájunknak együttesen nyújtotta a bűnbocsánatot és az örök életet. Hisszük, hogy e gyülekezet egészének s közte az én házam népének is hirdette és megcselekedte: "Fiam, megbocsáttattak a te bűneid" (Mk 2,5).

És most, e délutáni órában azért esedezünk, hogy Isten erősítse meg ezt az ígéretét és tegye hitelessé azt. Isten az úrvacsora szent jegyeiben meg is pecsételte ezt, mert az úrvacsora jegyei egyben valóságos pecsétek is, amelyek hitelessé tették a hozzá fűzött ígéreteket. Ezt a könyörgést mi nemcsak ma, hanem máskor is megismételjük a keresztfán megtérő bűnös esedezésével: "Uram, emlékezzél meg rólam, mikor eljössz a te országodban."

Olyan az ember, mint a kisgyermek. Amikor a szülő valamit ígér gyermekének s késlekedik annak teljesítésével, a kisgyermek szüntelen csak ismételteti: Ne feledkezzél meg arról, amit ígértél, tedd meg. Istenhez is így könyörgünk: "És úgy cselekedjél, amint szóltál."

Azzal a hittel távozunk ezen a délutánon az Isten szent házából, hogy Isten, amit megígért, meg is teljesíti. Isten nem akarja, hogy a hitetlen meghaljon, hanem hogy megtérjen a bűn útjáról és éljen (Ez 33,11).

De mi miként fogunk a délelőtt, az úrasztala előtt tett ígéretünkre felelni az elkövetkező hétköznapiakon? Isten kegyelméért vajon háladatosság-ból egész életünket az Úrnak szenteljük-e? Már e jelenvaló világban az ő dicsőségére élünk-e? Valójában magunktól erre képtelenek vagyunk, de az Úr Jézus kisért bennünket. Ő a békesség Istene, aki kihozta a halálból a juhoknak nagy pásztorát örök szövetség vére által (Zsid 13,20). Maga az Úr Jézus cselekszi meg azt, hogy az ő akarata szerint éljünk és azt tegyük, ami kedves előtte.

Kövessük őt, bármit hozzon is ránk a jövő. A juhok követik a pásztorukat. Minket is az Úr Jézus, a mi pásztorunk vezet. Gyönyörű szép mezőn éltet, és szép kies folyóvíznél legeltet. Kövessük pásztorunkat, és kíséreljen bennünket a konfirmációi fogadalmunk is. Ámen.

László Dezső

Adventi kitekintés

Alapige: Zsidókhöz 10,19-25

Bibliaolvasás: 2Mózes 20,1-17

Kedves Atyámfiai! Amikor így, ezzel a nagyon megszokott, talán meg is kopott kifejezéssel szólítalak meg benneteket, a mai Ige egyik szavát használom. Nem árt néha ráemlékezni arra, hogy az apostolok is az atyámfia szóval szólították meg hallgatóikat és olvasóikat. Minél inkább megtöltjük élettal ezt a régi szép szót, annál kevésbé lesz megszokottá és üressé. A hallgatók ugyanannak az atyának fiai és természetesen leányai, aki az apostolnak is személy szerint atyja. És aki Atyja a Jézus Krisztusnak is. Mennyivel kevesebbet mond ennél a testvér kifejezés, amelyikben nem található meg az Atyára való közvetlen ráutalás. Atyámfiai, a Jézus Krisztus Atyjának, Pál apostol Atyjának, az én Atyámnak, a mi közös Atyánknak fiai! Ez a megszólítás tartalma.

Miről ír az apostol nektek, nekünk?

I.

Mindenekelőtt a keresztyén hitnek gyakran feledésbe ment két lényeges tulajdonságát emeli ki: bizodalom és reménység. A hit nem pusztán ismeret Isten és az ő dolgai felől, kétségkívül az is, de nem csak az. A hit a jelenben való megbízás, abban, hogy Isten nekünk Atyánk, mi neki fiai és leányai vagyunk és neki gondja van reánk, mert szeret bennünket, jobban mint szüleink. Bízni őbenne azt jelenti, hogy semmit sem kételkedünk afelől, hogy ő mind testi, mind lelki szükségünkre gondot visel, sőt mindazt a rosszat is, amit reánk bocsát, javunkra fordítja, mivelhogy ezt megcselekedheti mint mindenható Isten és meg is akarja cselekedni mint hűséges Atya. Bízni benne azt jelenti, hogy ő nemcsak másoknak, hanem nekem is bűnbocsánatot és örök üdvösséget ajándékozott az ő ingyen kegyelméből a Krisztus vérének érdeméért. Bízni benne azt jelenti, hogy ő nekem is adja a Szentlelket minden kegyelmi ajándékával együtt, engem vigasztal és mindörökké velem marad.

Hogy Isten van, az ördögök is tudják, de nem bíznak benne, hanem rette-
nek tőle. Mi nemcsak tudjuk hogy ő van, hanem jobban bízunk benne, mint
földi szüleinkben.

Ami a jelenben az Istenben való bizalom, az a jövőre nézve: a reménység.
Az Istenben igazán bízó ember bizalommal tekint a jövő felé is, mert jó
reménysége van afelől, hogy semmi sem szakíthatja el őt az Istennek szerel-
métől, mely vagyon a mi Urunk Jézus Krisztusban. Reménység nélkül nem érde-
mes hívő embernek lenni. Éppen az különbözteti meg a hívő embert, hogy
a jövő felé is bizalommal tekint, mert tudja, hogy a jövő is Isten kezében
van. Vallja Pállal együtt, hogy ha csak ebben az életben reménykedünk a
Krisztusban, minden embernél nyomorultabbak vagyunk.

Sajnos, a mi hitünk nem annyira a jelenre és jövőre, mint inkább a múlt-
ra vonatkozik. Ezért van a hitünknek olyan kevés ereje, gyümölcse és hasz-
na. Mert a csak a múlton merengő, a múltat sirató hit még csak nem is fél-,
hanem csak harmadhit.

Adventnek, a karácsonyra készülés idejének éppen abban van jelentősége,
hogy a keresztyén ember tekintetét előre, a jövőndő felé lendíti és megtöl-
ti bizalommal és reménységgel. Amiképpen az Ószövetség népének bizalomteli,
reménységdús várakozására eljött az első karácsonyban Krisztus, mi meg
vagyunk győződve annak a beteljesedéséről, amit az apostoli hitvallás így
fejez ki: onnan léssen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat.

II.

Az Ige azonban a hitnek nemcsak ezt a két személyi elemét: a bizalom
és reménység motívumait emeli ki, hanem a tárgyát illetően is hangsúlyt
tesz két ritkán gondolt hitelemre: a Jézus teste élő út és a személye a
nagy pap személye. Út és pap. Ha a Jézus nevére, munkájára és ajándékaira
gondolunk, felsejlik előttünk az, hogy Jézus Krisztus út, mégpedig élő
út és ő a mi nagy papunk?

Jézus maga mondotta önmagáról: én vagyok az út, senki sem mehet az Atyá-
hoz, hanem ha én általam. Itt az Ige élő útnak mondja őt. Igen, mert ő is
nemcsak azt mondotta magáról, hogy Atyához vezető út vagyok, hanem azt
is: én vagyok az élet. Ő az élet élő útja. Atyához vezető útja.

A mai Ige azonban valami olyat mond Krisztusról mint útról, ami a Szent-
írás más helyein nemigen található. Bizodalunk van a szentélybe való be-
menetelre a Jézus vére által, azon az úton, amelyet ő szentelt nekünk új
és élő út gyanánt, a kárpit, azaz az ő teste által.

Hogy ezt a képet megérthessük, vissza kell gondolnunk az ószövetségi
vallás gyakorlataira.

A templom legbelső kamrája a szentély, a szentek szentje volt, ezt kár-
pit választotta el a szent helytől. A kárpiton át a szentek szentjébe egyes-
egyedül a főpap mehetett be, de ő is csak egyszer egy esztendőben, és mie-
előtt oda bement volna, különleges tisztulási szertartásokat kellett végez-
nie. Nos, Krisztus nemcsak maga ment be a szentek szentjébe, hanem följogo-
sított minket is arra, hogy oda mi is bemehessünk, az ő bűntől megtisztító
vére, azaz áldozata által. Amikor az apostoli hitvallásban azt mondom:
ül Krisztus az Atyaisten jobbán, lényegében azt mondom, hogy bement a
szent helyre, és amikor azt mondom: hiszem az örök életet, azt mondom:
nekem is megvan a lehetőségem arra, hogy a szent helyre halálom után beme-
hessek.

Ezt a lehetőséget, ezt az utat Krisztus adja halála, föltámadása és
mennyebemenetele által. És adja minden atyjafiának. Míg az ószövetségben
csak a főpap és az is csak évenként egyszer mehetett be a szent helyre,
addig Krisztus örök érvénnyel ment be oda, ott is lakozik és megnyitotta
az odavezető utat minékünk is.

Az Ószövetség Istenhez vezető útja halott és nem élő út volt. Krisztus
új, élő utat szentelt nekünk. Ez az út az ő maga érettünk szentelt egész
élete. Ide nyúlik alá ez az út a keresztyén gyülekezetbe, innen vezet túl
a kárpiton, Isten színe elé. Mennyi halott szertartást, mozdulatot kellett

az Ószövetség népének végeznie, ha Isten színe elé akart jutni. Milyen könnyűvé tette ezt számunkra az új út, a Krisztusé, a benne való élet.

Amikor Krisztus a keresztfán meghalt, a templom kárpitja megrepedt. Nyilvánvalóvá lett, hogy a régi útnak vége van: új út nyílt a szentélybe, most már nem az ószövetségi pap kizárólagos személye, hanem Krisztus és az ő egész népe számára. Az ő teste megrepedt kárpit. De ezen a testen át vált lehetségessé, hogy hívei, a megrepedt testből kiáradó vérben megtisztulva, mindnyájan bemehessenek űtána a szentélybe, Isten közvetlen közelébe.

Ez a szentélybe bevezető élő út: Krisztus, a mi nagy papunk. Az ő papi szolgálata két ajándékot hoz: papi áldozatával a keresztfán élők és holtak bűnéért örök érvénnyel, az ismétlés kötelezettsége nélkül bemutatta az engesztelő áldozatot, és most mint a nagy pap az Atya jobbján közbenjár, imádkozik értünk, mint pap, ő a nagy közvetítő: az út. Papi áldozata lehetségessé tette megtisztulásunkat és így a szentélybe való bemenetelünket, papi imádsága pedig annak jele, hogy ő most is ott van miértünk, míglen eljön ítélni elveneket és holtakat.

Azért van advent, hogy a keresztyén ember ránézzen a nagy papra, Krisztusra, az élő útra, és ezen az úton megújult bizalommal és reménységgel induljon előre a szentély felé.

III.

Erről is szól az Ige kettős fölhívása: Járuljunk hozzá igaz szívvel, és tartsuk meg a reménység vallását.

Járulni, azaz járni, és megtartani, azaz szilárdan megállni - az Krisztus kettős adventi parancsa a szentélyben ránk váró Krisztus felé való utunkon.

Krisztushoz igaz szívvel, hitnek teljességével kell járulnunk, mint olyanoknak, akiknek a szívük tiszta a gonosz lelkiismerettől és a testük meg van mosva tiszta vízzel.

Szív, hit, test az egész embert jelenti. Tehát teljes valónkkal kell Krisztushoz járulnunk, nemcsak az ún. lelkünkkel.

És mindezzel nem úgy, amint vagyunk, hanem igaz szívvel, teljes hittel, tiszta lelkiismerettel és megmosott testtel. A Krisztushoz való közeledésben az egész embernek meg kell változnia. Mert a test, lélek és szellem összetételében élő ember egyetlen egész. Úgy, ahogyan énekeltük is: Testünk, lelkünk Istené az ő tiszteletére. Ahogyan a Heidelbergi Káté is kezdődik: mind testestől, mind lelkestől, testemmel és lelkeimmel egyaránt Istené vagyok, mert Krisztus nemcsak a lelkemet, hanem a testemet is megváltotta és Isten tulajdonává tette.

A Krisztushoz való közeledésünk sikertelenségének igen gyakran az az oka, hogy készületlenül közeledünk feléje, és nem egész valónkkal, hanem csak a lelkünk csücskével fordulunk feléje. Szerezd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből, minden erődből.

Krisztus elfogad úgy, amint vagyunk, de aki valóban hozzá akar menni, az maga is az emberi lehetőség végső mértékéig rendbe szedi magát és úgy indul Krisztus felé.

Az így Krisztus elé járuló lélek megtartja a reménység vallását tántoríthatatlanul, azaz szilárdan megáll a Krisztus ígéretei iránt való erős bizodalomban. Ezért szól az Ige második fölhívása: tartsuk meg a reménység vallását.

Minél inkább közeledem Krisztushoz, minél inkább járulok őhozzá, annál szilárdabban megmaradok az útnan, amelyet ő szentelt meg a mi számunkra. A vallásos és hitbéli életben a sok tántorgásnak, ide-oda kapkodásnak, ellanyhulásnak egyetlen oka van: nem nézünk arra a hűséges Krisztusra, aki az ígéretet tette a szentélybe való bemenetelünkre nézve. A levél tizenkettedik részében az apostol külön is figyelmeztet arra, hogy a hitnek fejedelmére, Krisztusra nézve fussuk meg az előttünk lévő küzdőtért.

Ez a kettős személyes magatartás: Krisztushoz járulás és a hitben tántoríthatatlan megállás azonban hozzá van kötve az atyánkfiaihoz. Személyes és egyben közösségi is a föladatunk. Úgyeljünk egymásra a szeretetre és

jó cselekedetekre való felbuzdulás végett, intvén egymást és el nem hagyván a magunk gyülekezetét. A Krisztus útján személyesen kell járnunk nekünk magunknak, de nem egyedül, hanem együtt másokkal. A szentek szentjébe vezető útnak a földi kezdete a magunk gyülekezetében van. Aki gyülekezetéről gyülekezetre futkos, vagy a saját maga gyülekezetének az életében nem állandóan, hanem rendszertelen ritkasággal vesz részt, nem lehet rajta az innen a szentélybe vezető élő úton. És aki nem törődik az atyjafia üdvösségével, aki önző módon csakis önmagával törődik Krisztus felé haladtában, az sincs rajta a Krisztus élő útján, az megállt önmagában. Aki pedig áll, vigyázzon, hogy el ne essék.

Mindezt pedig sürgősen kell végeznünk, mert ama nap közeleg.

Amiképpen közeleg a naptár szerint a karácsony napja, ugyanúgy közeleg az a nap, amikor a halálunkon át be kell lépünk a szentélybe, meg kell jelennünk a Krisztus ítélőszéke előtt. És minden elmúló nappal egyre közelebb jutunk a Krisztus visszajövetelének napjához.

Bizalommal és hittel, Krisztusra nézve egész valónkkal, másokat támogatva, az egyház egységében kell az élő úton a szentély felé haladnunk.

IV.

Itt be is fejezhetném a mai prédikációt, de nem tehetem, mert még két tényre kell odatekintennünk: ma advent első vasárnapja és úrvacsoraosztás van.

Mit jelent az Ige éppen ma, éppen ebben az alkalomban?

Az advent az útra emlékeztet. Az útnak a végére: a szentélybe való bemenetelre. Az úrvacsora pedig a szentély és miközöttünk lévő kárpitra, a Krisztus testének megtörésére. Amikor az úrvacsorában a kenyér megtörését látjuk, arra kell gondolnunk, hogy megrepedt a kárpit és a megrepedt kárpiton át szabad az utunk a szentélybe, ahová a nagy főpap érettünk már bement. A nagy kérdés az, hogy az úrvacsorában, a kenyér megtörésében a hitünk meglátja-e a Krisztus testének megtörését és abban az embert Istentől elválasztó kárpitnak a megszakadását? Úrvacsorai kérdés az, hogy csak a kenyeret látjuk-e, azaz a kárpitot, ami Istentől elválaszt, vagy annál továbbnézve, nemcsak a kárpit megrepedését, hanem még azon túl is magát a nagy papot, Krisztust látjuk-e a szentély dicsőségében? Mi, az egyházi szolgák, csak kenyeret és bort tudunk adni. A mi szolgálatunk mint egy kárpit áll köztetek és Isten között. Arra kell Szentlelket kérnünk, hogy az a hitünk szemei előtt nyissa szét a kárpitot és mutassa meg nekünk Krisztust, amint a szentélyben vár mireánk. Megtisztított testtel kell Krisztushoz mennünk. Bennünket ebben az értelemben a Krisztus vére tisztított meg, megkeresztelésünkben látszott meg, hogy valóban tiszták vagyunk. Ez a megtisztító vér ömlött ki a megtört testből, és ez tesz bennünket méltókká arra, hogy valóban bemenjünk a szentélybe.

Ma meddig jutok el a Krisztushoz vezető úton? Csak a kárpitig, vagy a megtört kárpiton át egészen Óhoz? Ez az igazi adventi úrvacsorai kérdés. Egy bizonyos, hogy ő mindent megtett azért, hogy hozzá mehessünk. Mi tegyük meg azt, amit nekünk kell megtennünk, amit helyettünk senki meg nem tehet, az atyafiai közösségében egymást feddve és támogatva járuljunk bizalommal a kegyelem királyi székéhez, megtartván a reménység vallását és megmaradván a magunk gyülekezetében. Ámen.

A megtartó reménység

Alapige: Róma 8,19-24a

Bibliaolvasás: Ézsaiás 65,17-25

A mai alapigénk tárgya a megtartó reménység.

A reménységet minden ember ismeri. A reménység olyan jelenség a mi életünkben, amely nélkül egyetlen napig sem tudnánk létezni. Természetesen az a kérdés, hogy arról a mindennapi reménységről van-e szó a mai szent Igében, és vajon erre van-e nekünk szükségünk, mellyel mi a mi kicsinyes és szegény életünkben napról napra tengődünk, vagy van talán valami más reménység, amelyet Isten ad a mi mindennapi életünkbe, amely a mienk, amelyet érettünk adott, amelynek az a hivatása, hogy megtartsa bennünket. Mindenki bizonyosan ismeri közülünk a szomorú sorsú magyar költőnek a Reményhez írott költeményét, melyben ő földiekkel játszós égi tüneménynek, istenségnek látszónak nevezi a csalfa vak reményt, amelyet az ember dédelget és bálványoz, mint Istent, maga elé állítja és cicomázza, mint Istent. De ez csak csalfa tünemény, hiábavalóság, amely elenyészik s kifosztva otthagyja a földhöz ragadt szegény embert. Pedig a szomorú, mély tapasztalat, amely a költő sírásában hangzik, mindnyájunk tapasztalatát fejezi ki. A mi reménységünk nagy része is ilyen reménység szokott lenni. A mi világunkban is ilyen csalfa vak remények uralkodnak. Az ember talán azt mondhatná, hogy nem volt soha olyan korszak az emberiség életében, amelyben olyan kevés megtartó reménység hatotta volna át az emberek lelkét. Ha vannak is reménységek a mi életünkben, azok olyan olcsók, olyan erőtlenek, hogy mihelyt megszületnek, meg is halnak, úgyhogy, jóllehet nem lehetséges nélkülük élni, úgy tűnnek fel, mintha ezek az erdélyi református lelkek remény nélkül élnének ebben a világban. Nagyon kicsiny a reménységünk, nagyon édes reményeket tápláltunk, de nagyon csalókák voltak azok. S nem mernek szegények remélni, nincs meg a bátorságuk. Nagyon elbánt velük ez a világ, nagyon letörte a Sátán, és már nem mernek remélni. Milyen kicsinyesen beszélnek a magyar református szülők gyermekeikről, szívükben nincs reménység, nem tudják, hogy mire neveljék őket, sőt egyáltalán miért neveljék. Nincs reménységük az életben, és úgy néznek gyermekeikre, mint áldozati bárányokra, akiket most vizznek a mézszárszékre. Sötét az életük, és nem látszik semmi biztató reménység. Ha egyszerre valaki életének jövődjére néz közöttünk, nem lát semmit, csak sötétséget, reménytelenséget. Nincs valami látomás, amely felemelje, amely megbiztassa, hogy Isten senki előtt nem zárta el az élet útját. Nincsen olyan gyermek, szülő, egyház, nemzet, amely előtt az élet útját berekesztette volna, amelyet halálra ítelt volna.

Aztán vannak nagy reményű emberek és nagy reményű nemzetek is a mai világban. Ezek nem olyan szomorúak, nem olyan földhöz kötöttek, sőt úgy tetszik, hogy ezek vidámak, csillogó szemű emberek, mert győztek, mert azt hiszik, hogy az övék a világ. Ezeknek a nemzeteknek körében a szülők nem féltik gyermekeik jövődjét, ezeknek van reménységük, amikor gyermekeiket nevelik, és nagy büszkeséggel beszélnek nemzetük jövődjéről, ezek az önmagukban reménykedő emberek. De nem kell azt hinni, hogy megtartó reménységük van, mert a megtartó reménység sosem táplálkozik a maga erejéből és dicsőségéből. Mi a világban gondolkozhatunk akármiről, az Isten színe előtt - jól tudjuk, mert érezzük -, be kell valljuk, hogy az emberekben, miként az ének mondja: emberekben lehetetlen ami reménységünk. Ez a reménység, amely magasán szárnyal, büszke mámorral és örömmel teljes, még mindig lehet csalóka reménység, sőt igazán meglátszik, hogy csalfa

vak remény, amelyben háborognak az indulatok és a reményt valami másnak az elvesztéséhez fűzik. Amíg olvassuk ezeknek a reményét napról napra az újságokban, a szenzációs hírekben, és amíg látjuk a világi hatalmasok jövődőléseit, megdöbbenünk és elcsodálkozunk.

Imádkozzatok a Krisztus parancsa szerint, hogy vesztetekre ne reménykedjétek, mert ha valaki a saját élete elvesztése által reménykedik a győzelemben és az uralomban, rosszul reménykedik. Rosszabb reménysége van, mint ha kicsi és múlt reménye volna, amely ha szegény, nyomorult, szívét engedi elpusztulni.

Ezek nem megtartó reménységek. Miért? Mert a reménység Isten angyala és Isten és Jézus Krisztus küldötte ebben a világban. A reménység isteni és emberi jelenség. Emberinek csak azért mondjuk, mert az ember Isten teremtette, mert Isten gyermeke. Isten pedig a reménység atyja. A megtartó reménységet egyedül Isten adhatja az embernek. Bizonyosan azért adja, hogy felemeljen és meggyógyítson. Mert csak ez a reménység gyógyít meg. Felemel, mert hatalmas, nagy reménység az, amit Isten ad. Isten éppen azáltal gyógyítja meg a gondokba merült ember lelkét, hogy felemeli kicsinyes gondjai rabságából és valami olyan nagy gondot ad neki, amely minden mást elfed ebben a világban. Valami nagy, a szívet egészen betöltő gondot állít elébe, felemeli őt a nyomorúság láncából, szabaddá teszi őt a világtól, hogy a távoli örök jónak a szemléletéből erőt merítsen élni, erőt merítsen munkálkodni - ahhoz, hogy ebben a világban is életét csodálhassák az emberek.

És gyógyító reménység is az Isten reménysége, mert megváltoztatja az indulatokat, meggyógyítja azokat. A világ szerint való reménység feladata, gondja az önzés. Akár az egyes embereket, akár az egész nemzetet betöltő reménység lényege: az önzés, a másra való nem tekintés. Ezért nem gyógyít, hanem beteggé tesz, mint ahogyan beteg az a világ. Mint ahogy napról napra megundorodik az ember, amint nagy gonoszságokat, nagy szenzációkat hirdetnek, cselekednek az ártatlanokat, gyengéket eltipró és Isten nélkül való hatalmak, mindent túlkialtva öngonoszságukkal és dicsekedésükkel.

Isten olyan meggyógyító reménységet ad, amelyben felolvadok, tehát többé nem vagyok, amelyben fel tudom olvasztani, amit én szeretek: egyházamat, nemzetemet, családomat. Felolvadva látom a reménységet, amely nem szégyenít meg, mert nem magáért van, hanem azért, aki adta. Ez az Isten akaratában, tervében és győzelmében való reménység. Röviden ez a keresztyén reménység. Megtartó remény, egyedül a keresztyén reménység és ennek a megtartó ereje emel fel bennünket és gyógyít meg minket, főképp azzal, hogy egy csodás látást ad a léleknek a világ felett. Sokan vannak közöttünk, akik ismerik Bunyan Zarándok útja című regényét. Talán nem felejtették el azt a kését, amidőn egy ember a szemében kotorgál és a szennyben keresi a maga életének reményét. Feje felett pedig a mennyei koronával áll Krisztus. Az ember nem látja őt, mert nem néz felfelé, mindig csak a földre néz, ott kotorgál, keresgél, és akkor nem talál egyebet, mint talmi apróságokat, gyémánt helyett legfeljebb üveggyöngyöket. A mennyei korona soha el nem múló gyémántokkal, a békesség csillagával ott van feje felett, neki tartja a Krisztus; az övé, de nem látja meg, mert mikor felnézhetne, görnyedten kinyújtja karját a föld felé, amely magához ragadja.

Milyen látomása lehet annak a földről, aki a mennyet nem ismeri, aki sohasem látta az eget. Ha a földet nézzük, akármilyen tudós nézze is a tüneményeket, törvényeket, a természetben önmagukat nem tudják megmagyarázni. Lelküket soha nem tudják megnyugtatni, magukat megoldhatatlan titkok elé állítják. Aki reménykedni akar ebben a világban, aki azt akarja, hogy erről a világról legyen egy megtartó látása, az nézzen az égre és keresse az életét megtartó reménységét fent az égen. Ez az, ami alapigénken olyan csodálatosan nyilatkozik meg. Ahol látunk egy Isten által megáldott lelket, Pált, akinek a világról olyan dicsőséges reménysége van, mint senki másnak, amilyenek párját nem találjuk sehol.

Ha nézzük a világot, akkor azt tapasztaljuk, hogy ez a világ vár; nincs meglepődve magával, nyugtalanul vár, nem úgy, mintha közönséges dolgot várna. Amit vár, nem az emberek földi boldogsága. Amit vár, az az Isten

Fiának megjelenése. Ez a világ reménykedik Isten fiainak eljövételében. Továbbá azt mondja alapigénk: A teremtett világ hiábavalóság alá vettetett, nem önként, hanem azért, aki azt alá vetette, azzal a reménységgel, hogy maga a teremtett világ is megszabadul a rothadandóság rabságától. Ez a világ a rothadandóság rabságában van, ennek van alája vetve, úgyhogy minden, ami ezen a világon van, születik és meghal, szemmel láthatóan a pusztulás felé tart. De nem azért, mintha az volna a lelke, nem önként, mondja az apostol, hanem valami isteni célért, annak a törvényéért, aki azt alá vetette a halálba. Istennek van valami célja azzal, hogy ez a világ a halál rabságában van. És hogy ez így van, azt mutatja, hogy reménytelen ez a világ, mely a halál rabságába van vetve; reménytelen, hogy ez a világ újjá, örökkévalóvá legyen. És ennek ellenére mégis azt a dicsőséget, amely az Isten fiainak lelkében fog ragyogni, át fogja venni, mint egy tükör, és minden, ami a földön lesz, és minden tünemény egy sugárzó tükörré fog válni az örökkévalóságban az Isten jelenlétében. Az Isten élete nem más, mint a szeretet élete, és a világot azért vetette és azért tartja Isten a halál rabságában, hogy feltörjön abból az a reménység, hogy eljön egy új ország a földre és, abban Isten szeretete lesz a törvény. Ez fogja betölteni a lelkeket, és minden, az egész teremtett világ megszabadul a rothadandóság rabságától az Isten fiainak dicsőségének szabadságára.

Milyen messze van a modern világtól az ilyen világlátás, mely a természettudományok áldásaival és átkaival teljes. A modern tudomány csodáival felszerelt szívünk kívánja ezt a lélekben való szemlélődést, amely megleskíti azt, ami kívül van, és a saját lelkében sóvárogva vár, kiált és lemond arról, ami körülötte van. Úgy látja, mintha a világ vajúdása és küzdelme is várná az Isten fiainak megjelenését. A világ csillogó, mulandó semmiség. Nem érdemes szeretni, nem érdemes remélni az alatt a 60-70 esztendő alatt, amely olyan, mint a sár, és azután sárrá is leszünk.

Megtartó reménysége csak annak lehet, aki ezt a világot a megtartó reménység teremtményének tekinti. - Megtartó reménységünk csak akkor van, ha úgy nézzük, mint Pál, aki azt látja, hogy a világ meg akar szabadulni. Ilyen reménységük van mindazoknak az embereknek, akik a reménység zálogát a szívükben hordozzák, és itt vannak azok a szegény lelkek, akik bizalommal hiszik az Isten Igéje segítségét. Milliók keresik kívülről a reménységet, holott az belül, a szívekben van. Az olyan nem látja ezt a jövődőt, a sóvárgó világ jövődőjét, akinek a szívében indulatok vannak. Pedig ez a világ meg nem szabadul a rothadandóság rabságából mindaddig, amíg a gyűlölet világa marad, amíg szívünkben meg nem változunk, amíg az emberi természet törvényeit újjá nem szüli a reménység Istenének szeretete. Ezért a mi reménységünk a teremtő és újjáteremtő Istenben van, aki szólott egykor és szól ma: Legyen világosság. A reménységnek Istene gyűjtött világosságot a mi szívünkben. És ezt a világosságot ragyogtatja a Krisztus arcán örökkön örökké. Ámen.

Makkai Sándornak e kiadatlan prédikációját
halálának negyvenedik évfordulóján közli:

Molnár Károly

Keresztelő János

Alapige: Máté 3,2.8

Bibliaalvasás: Máté 3,1-12

Az adventi napokban fel kell ébrednünk a bűn halálos álmából s odafordulnunk Isten szabadításának fényes napja felé. Az Úr olyan kegyelmes az ő népéhez, hogy időnként támaszt hatalmas szavú prófétákat, akik felrázzák a népet közönyösségből, hitetlenségéből s megmutassák neki az Istenhez vezető utat. Ilyen útmutató az Ószövetség idején Babiloni Ézsaiás, s ilyen az a próféta, akinek alakja alapigénkből éles, határozott körvonalakban lép elénk: Keresztelő János. Ő is egyike azoknak, akiket a Szentírás így jellemez: "És lőn az Úrnak szava őhozzá" (Lk 3,2). Az Úrnak szava pedig akkor is, ma is elviselhetetlen terhet jelent. Úgy érzi magát a lélek ennek a terhe és hatása alatt, mint az esőtől megterhelt felleget, le kell hullania, szét kell szórnia a kegyelemnek nála letett áldásos cseppjeit, mert azt már maga egyedül nem képes hordani. Az én Uram, az Úr szólt, ki né prófétálna? - kérdi Ámos (2,8). S felel rá az Újszövetségből Pál apostol: Ha az evangéliumot hirdetem, nem dicsekedhetem, mert szükség kényszerít engem. Jaj nekem, ha az evangéliumot nem hirdetem (1Kor 9,10).

Ennek az ellenállhatatlan kényszernek engedelmeskedik János, amikor prédikál vala Júdea pusztájában.

De hát vajon miért ment ő éppen a pusztába? Nem lett volna-e hatásosabb, eredményesebb az igehirdetése, ha úgy tesz, mint Jeremiás, aki megállt az Úr házában ajtajában, s ott kiáltotta a betóduló sokaságnak Isten üzenetét a külső istentisztelet hiábavalóságáról? Vagy ha követte volna Ezékiel példáját (3,15), aki maga kereste fel a Kébar folyó partján lévő fogolytáborban tengődő zsidókat, s miután két napig némán hallgat velük, egyszerre megnyitja száját és megkezdi prófétálását? Nem, mivel Keresztelő János egy látszólag kilátástalan munkára vállalkozik: a pusztába megy, s azt várja, hogy a hallgatóság jöjjön hozzá.

És megvan ennek a lépésnek a személyes magyarázata is. Keresztelő János egy jeruzsálemi papnak, Zakariásnak a fia. Ha valaki, akkor ő bepillantotta az akkori vallási és társadalmi élet felületességébe, képmutatásába, amik végképpen elvették a kedvét a fővárosban való tartózkodástól. Ott ülnek a Mózes székében a farizeusok és az írástudók, s aprólékos törvénymagyarázatukkal, kitérítést hajhászó magaviseletükkel, a kegyesség leple alatt bujkáló kapzsisággal csak elhomályosítják Isten dicsőségét. Hisz Krisztus Urunknak sincs más szava hozzájuk, csak ez: Jaj néktek! Ott székel aranyos palotájában Heródes, aki paráznaságával megbotránkoztatja az egész Jeruzsálemet (Mt 14). Ott az ingatag nép, amely mindig azt várja, hogy a próféták az ő szája íze szerint beszéljenek, s ha valaki ezt nem teszi, mindjárt kész a vád: Ördög van benne (Mt 11,19). Ott van a papság az ő szertartásos kötelességteljesítésével, s ott van a római hatalom erőszakoskodásaival, ismételt vérfürdőivel. Lehet-e itt még az Isten közellétét érezni? Nem jobb-e elrejtőzni a világ elől a pusztába, s ott zavartalanul élni az Úrral? Íme, itt a Jordán, a szent folyó, amely a honfoglalás csodáira emlékeztet. A sziklás partokon felsarjadó bokrokban madár fészkel, s annak éneke a víz zúgásával együtt dicsőségesebben hirdeti Isten gondviselését, mint sok zuglós emberi szó. Zsongó vadméhek, mint egykor Illés hollói, táplálékot gyűjtenek neki, a forrásvíz eloltja szomjúságát. Ez a magány, ez a csend az a hely, ahol még megtalálhatja Istent és szolgálhat neki.

Keresztelő János menedékhelye nektek is rendelkezésekre áll, testvéreim! Mert a mi életünk ma sokszor nem egyéb, mint fárasztó hajsza, eszeve-

szett tülekedés a mindennapi kenyérért. Vagy ha ez megvan, a mindennapi szórakozásért. S mivel az élet célja mi magunk vagyunk, mindegyre összeütközésbe kerülünk a hozzánk hasonló, önző embertársainkkal. Nem nyugtat meg a társadalmi élet az ő igazot szenzációival; nem nyugtat meg a nemzet sorsa sötét aggodalmaival. Még a templomba is elhozzuk szívünknek minden remegését, s ha talán ideig-óráig el is csendesedik, kinn az életben újra megrohannak a gondok. Hiányzik életünkől a Keresztelő János pusztája, a csend, ahol még megtalálhatjuk az Urat. Az adventi idő éppen ennek az áldását akarja a szívetekbe vésni. Az Úr útjának készítését elsősorban saját magunkon kell megkezdeni. Szakítsunk a világgal, és keressük meg Istent! Mert ha nem, akkor sokszor ő kényszerít reá. Minden csapás, ami minket ér, minden betegség, ami odaszegez szobánkhoz, minden tragédia, amely meglebbenti sötét árnyait felettünk, az ő üzenete hozzánk: "Jöjj ki a pusztába, és ott szólok veled!" Ó, áldott, ezerszer áldott lesz a mi életünk, ha meghalljuk ezt a szót, ha megtaláljuk szívünk, hajlékunk csendjében Istent és ő hozzá térünk.

De mit követel majd tőlünk, ha elébe jöttünk? Keresztelő János akkor is és ma is két követelményt állít oda az Istent kereső lelkek elé: egyik a bűntől való megtisztulás, a másik a megszentelődés.

A lelki megtisztulásnak sokféle útja-módja van. A feddés, a büntetés, a szeretetteljes tanács, az állandó tanítás, a nevelés mind-mind ezt a célt szolgálja. Különösen akkor, ha ezeknek alapja Isten Igéje. Isten Igéje az az eleven szén, amit az Úr anyala elvesz az oltárról, hogy megtisztítsa vele a próféta tisztátalan ajkát (Ézs 6,6-7). És ez az a fürdő, amelyben Pál apostol szerint Krisztus az ő egyházát mindegyre megmossa, hogy aztán maga elé állítsa, mint egy ékes menyasszonyt (Ef 5,6). Mindenütt, ahol Isten Igéje hirdettetik s ezt figyelmesen hallgatják, elszállnak a szívből a bűnös szenvedélyek s alaköltözik abba a mennyország tisztasága és békesége. De ez még magában véve nem elég. Nekünk személyesen is alkalmazkodnunk kell Isten megtisztító munkájához. Íme a jeruzsálemi, júdeai és Jordán vidéki sokaság nemcsak elfogadja az Ige tisztító viharát, hanem meg is keresztelkedik, vallást tévén az ő bűneiről. Ez az a lépés, amit most már nekünk kell megtennünk, miután Isten elközelített hozzánk. Mi kedvezőbb helyzetben vagyunk, mint a pusztába zarándokló sokaság. A keresztségben, amit az Anyaszentegyház még öntudatlan gyermekekünkben rajtunk végrehajtott, az Atya már közel jött hozzánk, felajánlotta nekünk az ő kegyelmét. Most már csak arra van szükségünk, hogy mi is egyénenként, öntudatosan vallást tegyünk bűneinkről s elvegyük a Szentlélek keresztségét. Nem kell tehát a külső keresztséget megismételni, sem kitolnunk későbbi időre, mert ez minden körülmények közt Isten ingyen ajándéka és előlegezett bízalma. Hanem őszinte bűnbánattal az ő Lelkét kell engedni magunk felett úrrá lenni, hogy ez tegyen minket igazán az ő gyermekeivé.

A második feladat, ami reánk vár: a megszentelődés. Nehéz és fárasztó munka ez testvéreim, amire a legtöbb ember nem szívesen vállalkozik. Jeruzsálem népe is szeretett volna megelégedni a pusztá megtéréssel. Meghallgatja a próféta szavát, elfogadja az ő tanítását az általános bűnről és az ezt követő ítéletről. Még arra is hajlandó, hogy beismerje a saját, egyéni bűneit és megkeresztelkedjék. De azután szeretne visszatérni a megelőző, képmutatós, csaló életbe s megnyugtatni magát azzal, hogy ő Ábrahám népe, ennek pedig így is, úgy is üdvösség ígértetett. Ez az a félhit, aminek itt Keresztelő János hadat üzen: Kicsoda intett meg titeket? - kérdi a sokaságtól. S kíméletlenül széttépi a kegyes hazugságok, önáltatások fátyolát: Isten eme kövekből is támaszthat fiaikat Ábrahámnak! A keresztség, a bűnvallás, a külső egyházhoz tartozás nekünk sem használ semmit, ha nem igyekszünk Isten gyermekeihez méltó módon élni. Ennek pedig legfőbb parancsa ez: Teremjetekek megtéréshez illő gyümölcsöket. Mert ha nem, kivágtattunk és a tűzre vettetünk.

Ezekben a Jézus eljövételét váró szent napokban tartsunk mindnyájan szigorú önvizsgálatot életünk és cselekedeteink felett. A világ folyása miatti tétlen zúgolódas helyett hallgassuk meg Jeremiás próféta intését:

Tudakozzuk a mi utainkat, és vizsgáljuk meg, és térjünk az Úrhoz (JSir 3,40). Keresztelő János példája figyelmeztessen minket a bűnös világgal való szakításra, a Szentlélek keresztségének, az öntudatos hitnek keresésére s a megtérés áldott gyümölcseinek megtermésére. S akkor meghalljuk majd mi is az Iðvezítõ boldogító kijelentését: Ma lett üdvössége ennek a háznak! Ámen.

Nagy József

Úrvacsora után

Alapige: Zsidókhöz 10,9

Bibliaviasás: Zsidókhöz 10,1-14

Minden úrvacsoraosztáskor halljuk ezeket a szavakat, amikor bűnvallásunk után Isten szolgálja felteszi a hitvalló és fogadalomra utaló kérdéseket. Talán "református" zavarba is esünk, hisz ez az "egyszeri és tökéletes" kifejezés áldozatra mutat, és alig van valami idegenebb református gondolkodásunktól, mint az áldozat, mivel az áldozás annyira egybefonódik gondolkodásunkban a pápai egyházzal, illetve istentiszteletéről alkotott fogalmunkkal, hogy egyszerűen nincsen mit kezdenünk vele református lelki- vagy istentiszteleti gyakorlatunkban. Ezzel is éppen úgy vagyunk, mint a hit és a cselekedet kérdésével. Az elsõt "megtartjuk magunknak", a másodikat átengedjük másoknak, még ha hozzá is tesszük, mint az énekszerző a tercet a vezérhang alá, az "érdemszerző" cselekedet kifejezést.

Ebból a lelki zavarból vezet ki Igénk.

1. Elõször megmutatja azt, hogy Istennek a 3Móz 16,21-ben olvasható rendelkezése, hogy "Tege Áron /a fõpap/ mind a két kezét az élõ baknak fejére, és vallja meg felette Izrael fiainak minden hamisságát, vétkeit, bûneit; és rakja azokat a baknak fejére, azután küldje el az arra való emberrel a pusztába!" - a nagy engesztelés napján, azaz ez a minden évben egyszer végzett szertartás olyan "jelképes áldozat", amely nem az áldozatra, nem az áldozásra, hanem a bûnre, hamisságra, vétke sokaságára mutat! Igénk is segít ennek világos megértésében: ezek az évente megismételendõ áldozatok sohasem képesek tökéletességre juttatni az odajárulókat.

2. De hát akkor miért járulunk az Úr asztalához? Miért veszünk Úrvacsorát? Nem felesleges "szertartás"-e? Erre az oly sokszor feltett kérdésre válaszol félreérthetetlen világossággal mai Igénk: bûneinkre emlékeztetnek az úrvacsorák, azokra a bûnõkre, amiket Isten és felebarátaink ellen, amíg ezen a földön élünk, szüntelenül elkövetünk! Az úrvacsoravétel éppen azért, hogy a gyülekezet szeme láttára, cselekvõ módon, a hangosan mondott "hiszem és vallom, ígérem és fogadom" hitvallása után, az Úr asztalához járulok, majd magamhoz kell vennem az úrvacsora kenyerét és borát: mindezekkel elismerem, hogy bűnös vagyok. Az úrvacsora engem és lelkiismeretemet erre emlékezteti!

3. Az úrvacsora, vagyis "Jézus Krisztus egyszeri és tökéletes áldozata" azért teszi elsõsorban háláünneppé számunkra azt, mert "egyszer s mindenkorra, Jézus Krisztus testének megáldoztatása által szenteltettünk meg".

Mi ez a "megszenteltetés"? Isten számára való elkülönítettségünket jelenti. Minél inkább irgalomból az õvéi vagyunk, annál inkább fordulhatunk Krisztus halála által mennyei Atyánk irányunkban gyakorolt háláadásunkkal a szeretetben atyánkfiái felé. Így lehetünk a háláadás gyümölcseinek termõivé, mert Krisztusunk "egyetlen áldozatával örökre tökéletesekké tette a megszentelteket".

Az úrvacsora felismerteti velünk Istennek ezt az irányunkban egyetlen Fia testének feláldoztatása által tanúsított örök érvényű irgalmát. A Szentírásnak ebben az egyetlen versében benne van az érettünk szolgálai formát

felvevő, helyettünk a keresztfán meghaló, feltámadása által a mi halálunkat legyőző és az Atya jobbján ülő Krisztusunk dicsőséges szolgálatának és szolgáló dicsőségének tökéletessége.

4. A Zsidókhoz írott levél írója prófétai hangvételt használt, amikor befejezett múlt időben prófétálja, hogy a Krisztus egyetlenegy áldozatával örökre tökéletesekké tette a megszenteltekét. Ez az úrvacsorához bűnbánattal járulók számára a bűneikkel való szüntelen harcukban a legerősebb fegyver, mert Krisztus által a szívünknek ajándékozott olyan bizonyosság, amit menyeyi Atyánk elkezdett Jézus földreszállásában, azt a keresztfán tökéletesen az "elvégeztetett"-ség tökéletességére emelte. Ehhez az Istenkezdeményezte és Istenbefejezte cselekményhez mi csak töredelmes bűnbánatunkkal járulhatunk. Azzal a bűnbánattal, hogy mi nem vagyunk méltók a királyi vendégségre, úgy készülhetünk az Úr asztalához, mint akiket Igéjével és Szentlelkével biztosít az örök élet felől és arra indít, hogy mint az általa erre a feladatra választottak, öneki szenteljük egész életünket! Ámen.

U. Nagy Lajos

A meglepetés pillanata

Alapige: Máté 25,13

Bibliaolvasás: Máté 25,1-12

Krisztus sohasem késik. Mindig a leggondosabban előkészíteni övéit az ő eljövételére. Sokszor ezt cselekedte a mi életünkben is, amikor adventi időkbén egyre fokozódó erővel nyitogatta szemünket a körülöttünk folyó események tüzetes megvizsgálására, amelyeknek mindenike egy-egy erőteljes figyelmeztetés volt arra nézve, hogy már közeledik felénk. Ma egy újabb történetet tár elénk, mert tudja, hogy milyen készülletlenek vagyunk. Nem vagyunk eléggé éberek annak a megítélésében, hogy mi van megengedve nekünk és mi nincs. Különösen ott tévedünk a legtöbbit, amikor egyes dolgokat nem tartunk fontosaknak és azt hisszük, hogy az esetleges hiányokat, ha szükségünk lesz rájuk, az utolsó pillanatban is pótolni tudjuk.

Abban a pillanatban, amikor visszajön az Úr, a mi helyzetünk hasonlatos lesz a tíz szűzéhez, akik a vőlegény fogadására indultak. Az Ige szerint ötük eszes, ötük balga volt. Az eszesek, akiket a józan eszük óvatossá és figyelmessé tett, felkészültek fogadására, mert nem tudták előre, hogy melyik pillanatban érkezik meg a vőlegény. Számítottak arra, hogy késbetik és ezért sokáig kell várniok reá, közben beköszönthet az éjszaka, amikor világosságra lesz szükségük, s ezért előkészítették lámpásaikat: megtöltöt-ték olajjal, nehogy kellemetlen meglepetésben legyen részük. A balgák azonban semmire nem gondoltak, nyugodtan szunyókáltak, és az indulás pillanatában úgy, ahogyan találták lámpásaikat, kezükbe fogták és azonnal megindultak.

E balgák esete szakasztott ugyanaz, mint ahogy mi várjuk a karácsonyt. Már nagyon közeledik a karácsony, már-már csak napok, esetleg órák választanak el tőle, de mi éppen úgy élünk, mintha nem is karácsony, hanem csak egy víg mulatság közeledne. Ennek ellenére a karácsonytól mégis csodát várunk. Várjuk, hogy a Jézus személyében köszöntsön be hozzánk az igazság, a béke, a szeretet, a kiengesztelés, a vigasztalás és az üdvösség s mi beteljesedjünk égi ajándékokkal. De ha nem tartunk bűnbocsánatot, ha nem tanúsítunk önmegtartóztatást, ha nem bocsátunk meg az ellenünk vétkezőknek, ha nem igyekszünk bizonyosságot szerezni arról, hogy egyedül csak Jézus válthat meg minket bűneinktől, akkor nem is tudjuk őt igazán, mindenre felkészülten várni. Hiába sanyargat ezer oldalról ez a világ, mégis balgák vagyunk és maradunk, ha mindig a világtól és sohasem Jézus Krisztustól várjuk az üdvöt.

Nagyon igazuk volt az eszes szüzeknek, mert késett a vőlegény. Mind a tízen elszunnyadtak, elaludtak. Éjfélkor azonban nagy kiáltásra rezzen-tek fel: Imhol jó a vőlegény! Jöjjetek elébe! Az eszeseket nem érte meglepe-tés, mert mindenre felkészültek. Nyugodtan meggyújtották lámpásaikat, és elindultak a vőlegény fogadására. A balgák azonban csak akkor tértek maguk-hoz, amikor meg akarták gyújtani a lámpásaikat és nem volt olaj bennük. Elkezdettek ide-oda kapkodni. Kérték az eszeseket, kölcsönözzenek olajat nekik. De hogyan kölcsönözzenek, amikor csak a lámpásaikban volt olaj és nem tudhatták, meddig kell azokat égetni? Csak egy választás maradt, sza-ladni az olajárusokhoz. Szaladtak is szerencsétlenek, de azalatt a vőlegény megérkezett, és akik készen várták, bementek vele a menyegzőbe és bezárult mögöttük az ajtó. Aztán elkezdődött az ünnepség azok számára, akik belől valának.

De egyszer csak kopogtattak az ajtón. A kopogtatás megismétlődött, majd kívülről kiáltások is hallatszottak: Uram, Uram! nyisd meg minékünk! A vőlegény elcsodálkozott: vajon ki akar még bejönni? Hiszen minden barátja, ismerőse köszöntötte már őt s fénylő világossággal kísérte ide. Idegeneknek, hívatlanoknak pedig semmi keresnivalójuk sem lehet ezen a bensőséges ünnep-ségen. Vajon kik lehetnek azok a kiabálók odakinn?

Az az öt leány volt, akik nagyon szerettek volna bejutni, de elkéstek. A vőlegény megrázta fejét, és így szólt: - Bizony mondom néktek, nem vol-tatok itt, amikor megérkeztem, nem vártatok reám, nem is engedlek be tite-ket! - Az ajtó bezáratott előttük!

Ó, milyen nagy kár, mekkora szomorúság! Odabenn felhangzik az ének, nagy a vigasság, ők pedig künn állnak a sötétben, az ajtó előtt. Meghívást ugyan kaptak, de mégsem mehettek be, mert nem vártak úgy, amint kellett, a vőlegényre. Most már bánhatták hibájukat, mulasztásukat. A bánat már késő! Szegény balga lányok!

Még most sem nyílik meg szemünk a látásra, fülünk a hallásra? Gondoljunk csak vissza, hogy milyen sokszor csapódott be előttünk is az az ajtó, mert lekéstünk a bemenetelről. Hányszór maradtunk kinn a történelem sokszor reánk boruló sötétségében, reánk nehezülő nyomorúságában, próbatételeibeif, és jajgattunk kétségbeesetten, hogy könyörüljön meg rajtunk is az Úr és nyissa meg számunkra is az ajtót! Hányszor zuhantunk kietlen mélységekbe és nyögtünk, könyörögtünk: Uram, Uram! nyisd meg nekünk! És megnyitotta, és újból és újból megnyitja számunkra, mert még könyörülő és irgalmas Úr. Késedelmes a haragra és nagy kegyelmű!

Kegyelmi időket, adventet élünk, de nagyon a végén járunk! Az Ige figyel-meztet: Vigyázzatok azért! Az Úr adott még nekünk napokat és alkalmakat, de nem tudjuk, hogy mennyit. Sokkal hamarabb véget érhet életünk, mint ahogy azt emberileg elgondoljuk és számítgatjuk. Ragadjuk meg tehát a ke-gyelmi időt. Használjuk jól az advent kedves idejét. Legyenek azért dere-kaink felövezve, szövétnekeink meggyújtva, hogy amikor megjő a Vőlegény, vele együtt örvendezhessünk! Ámen.

Tudom a te dolgaidat...

Alapige: Jelenések 3,8

Bibliaviasás: Zsoltárok 130,1-8

Mi nem tudunk betekinteni szeretteink és felebarátaink szívének pitvarába és kamrájába. Így érzelmi világuk ismeretlen marad előttünk. Mellkasuk vázán-házán képtelenek vagyunk ajtót találni. Mi nem tudjuk áttekinteni szeretteink és felebarátaink zezugos agytekervényeinek labirintusát. Így gondolati világuk ismeretlen marad előttünk. Koponyájuk vázán-házán képtelenek vagyunk ajtót találni. Azok a vallomások és azok a hűségnyilatkozatok, melyeket egymásnak teszünk, egyre kisebb körben, egyre kevesebb hitelre találnak.

Szeretteink és felebarátaink előtt mi magunk is zárt világ vagyunk, és nap mint nap további rendkívüli erőfeszítéseket teszünk, hogy ez a titokzatos önmagunkba zárkózottságunk minél teljesebb és minél tökéletesebb legyen.

A tűzláng szemű Szent és Igaz azonban betekint szívünk pitvarába és kamrájába. A tűzláng szemű Szent és Igaz áttekinti agytekervényeink zezugos labirintusát. Ezért csalhatatlan és csalatkozhatatlan bizonyossággal azt mondja nekünk és rólunk: tudom a te dolgaidat. Ez a tény bennünk nagyfokú félelmet ébreszt. Az Úr Jézus átfogóan és részletesen ismeri érzelmi és gondolati világunkat; szűkebb vagy tágabb erkölcsi és szellemi világunkat. Az Úr Jézus ismeri dolgainkat. Előle nem tudunk elzárkózni, bármennyire keresnénk is az elrejtőzködés titokzatos útjait és módjait.

Jézus, amikor megismer bennünket, akkor tüstént megállapítja rólunk azt, hogy kevés erőnk van. Kevés erőnk van. Jézusnak ez a megállapítása nem talál egyértelmű kedvességre körünkben, hisz mi nap mint nap rendkívüli erőfeszítéseket teszünk azért, hogy szeretteink és felebarátaink előtt erőseknek bizonyuljunk és erőseknek bizonyítsuk magunkat. Szeretjük az emberfeletti ember szerepét játszani. Szeretünk az emberfeletti ember szerepében tetszelegni önmagunk és mások előtt. Igen nagy fontosságot tulajdonítunk annak, hogy szeretteink és felebarátaink erőseknek lássanak bennünket. Erőnk, hatalmunk látszata fenntartásának érdekében igen nagy erőfeszítéseket teszünk. Miként a sportolók, naponként erőgyakorlatokat végzünk. Naponként igyekszünk elkápráztatni környezetünket erőnk nagyszerűségével és nagyszerű erőtartalékaink kimeríthetlenségének látszatával. Amíg ezt a látszatot képesek vagyunk fenntartani, addig tudunk csak uralkodni szeretteink és közvetlen környezetünk felett. Jaj lenne számunkra, hogyha csak egy szempillantásig is gyengéknek látszanánk. Rendkívüli erőfeszítéseket teszünk szellemi, akarati és fizikai erőnk fitogtatására. Erős embernek tartjuk magunkat. Szeretteinktől és közvetlen környezetünkől parancsolóan elvárjuk, hogy olyan erős embernek tartsanak, aki előtt nincs lehetlenség és akadály. Mivel mindenáron ilyen erős embereknek akarunk bizonyulni, azért nem engedünk senkinek sem betekintést érzelmi és gondolati, tudatos és tudatalatti világunkba. Így sérthetetlenek és sebezhetetlenek leszünk, mint a német őskor hős lovagja: Siegfried. Mi is kimondottan szeretnénk, ha megfürödhethénk a megölt sárkány vérében, mint Siegfried, hogy a sárkány vére páncéllá erősödvé rajtunk, valóban sebezhetlenné és sérthetlenné váljunk. De fürdés közben Siegfried hátára hullott egy falevél, bőréhez tapadt, és így egy falevélnyi helyen sérthető és sebezhető maradt. Így maradunk végső soron mi is mindnyájan sérthetők és sebezhetők, akiket, mint Siegfried sebezhető pontját ellenfelének, Hágennek fegyvere, minket is megtalál és eltalál a halál dárdája. Az igaz keresztyének számára nem kétségbeejtő, hanem sokkal inkább megnyugtató az a tudat, hogy erőnk

nem kiapadhatatlan, hogy nincsenek kiapadhatatlan belső erőforrásaink, hogy nem kell naponként az erős ember szerepét, az emberfeletti ember tragikus szerepét játszsanunk. Miért?

Figyeljünk újólag komolyan a tűzláng szemű Szent és Igaz megállapítására. Jézus nem azt mondja, hogy erős emberek, emberfeletti emberek vagyunk, hanem azt mondja, hogy "kevés" erőnk van. Jézus nem azt mondja mai alapigénkben, hogy erőtlenekek vagyunk, hanem azt mondja, hogy kevés erőnk van. Ez a tény nem szabad hogy elkeserítsen bennünket. Jézus azt állapítja meg rólunk, hogy van kevés erőnk. És ez igen fontos dolog.

Az Úr Jézus a kevés erőnkről szóló megállapítását egészen tárgyilagosan és az együttérzés jóságával teszi. Jézus messzemenően együttérző és messzemenően együtt gondolkodik velünk, a kevés erővel rendelkezőkkel. Jézus ebben a mélységes együttérzésében és együttérző jóságában nyitott ajtót számunkra. Jézus megnyitotta előttünk és számunkra a mennyek országának ajtaját. Jézus nem zárkózott el és nem zárkózik el előttünk. Jézus betekintést enged számunkra szíve pitvarába és kamrájába. Kereszthalála nyitott ajtaján betekintheünk az Úr Jézus érzelmi és gondolati világának középpontjába: irántunk táplált megváltó szeretetébe. Jézus megváltó szeretetével megnyitotta számunkra a mennyek országának ajtaját, megnyitotta Isten szent szívének ajtaját. Így naponkénti imádságunkban naponként az Úr színe elé állhatunk, és naponként esedezhetünk a naponként fogyó kevés erőnk megújításáért, azonos szinten való tartásáért. Amikor annyi erős, amikor annyi emberfeletti embert láthatunk szinte naponként, akik szakadatlan erődemonstrációt tartva rettegésbe tartják családjukat, akik alkoholfélmórban kitörő idegrohamuk vandál erővel törnek-zúznak családi hajlékaikban, szeretteik és rokonságuk körében, akkor, igen, akkor lesz számunkra felbecsülhetetlen értékű ajándék az Úr Jézus előttünkbe adott nyitott ajtaja, melyen át ma és mindennap elébe járulhatunk és kérve kérhetjük azt a kevés erőt, mely mindennap bőségesen elégséges ahhoz, hogy életünk sok lelki-szellemi, sok érzelmi-akarati és sok erkölcsi erőt igénylő mindennapjaiban valóban Isten fiaiként és leányaiként, nyílt szívvel és nyitott gondolkodással lehessünk apák és fiak, anyák és leányok, testvérek és felebarátok.

Ott, ahol az Úr Jézus adta nyitott ajtó lehetőségét valóban helyesen használják az imádkozó keresztyének, ott valóban mindennap megismétlődik a sareptai csoda. Miként a sareptai özvegy hajlékából a vékabeli liszt és a korsóbeli olaj (1Kir 17,14) nem fogyott el, úgy nem fogy ki érzelmeinkből és gondolkodásunkból az a "kevés" erő, melyre megújuló módon naponként szükségünk van. A sareptai özvegy arra készült, hogy maradék lisztcséskéjéből és olajából pogácsát süt és utána fiával együtt várja a halált; de kis hajlékukban naponként valóság lett az el nem fogyó liszt és olaj csodája. Így történik naponként az el nem fogyó "kevés" erő csodája velünk, bennünk és körülöttünk. Ez örökös adventi életünk naponként megújuló csodája. Mi, akik imádságunkban naponként használjuk az Úr Jézus előttünkbe adott nyitott ajtaját, Pál apostollal együtt naponként meghallhatjuk mennyei Urunk felemelő szavát: "Elég néked az én kegyelem; mert az én erőtlenség által végeztetik el" (2Kor 12,9). A teljhatalmú mennyei Urunk arra használja fel a mi "kevés" erőnket, hogy valóban mindennap rajtunk és bennünk, általunk és velünk végbevigye azt a csodát, hogy egész gyülekezetünk az a sareptai hajlék lehessen és legyen, ahonnan nem fogy ki sohasem az a mindennapi "kevés" erő, mely elégséges ahhoz, hogy erőtelenségünk közepette is Krisztus igaz és hitvalló egyháza, Isten boldog és szent családja lehessünk és maradhassunk.

Számunkra rendkívül jelentős az a tény, hogy az Úr Jézus látja "kevés" erejű megváltottjainak arra irányuló imádságos törekvését, hogy az ő beszédét megtartsuk. Számunkra valóban és mindennap az Úr Jézus erejére van szükségünk, hogy beszédét megtartsuk. Kevés erőnk erre nem elégséges. Az Úr Jézus beszédének megtartása szerfölött nehéz. Nehéz, mert szívünk néha tövises, néha köves szántóföld, néha kemény útfél (Lk 8,4 s köv.), ahonnan az Ige magvait könnyen felszedegethetik hitetlenségünk, kiábrándultságunk, kétségbeesésünk, magatehetetlenségünk károgo madarai; ahol az Ige

magvait könnyen megöli emberfeletti nagyotakarásunk durvasága és erőszakosága.

Ezért "kevés" erőnket egészen az Úr Jézus beszédének a megtartására kell fordítanunk. Miért? Azért, mert mennyei Urunk beszédéből teljesedünk be megváltó Urunk erejével. Azért, mert nincs más igazi erőforrásunk, mint mennyei Urunk élő beszéde. Sem érzelmi, sem gondolati világunk nem szolgáltat számunkra olyan erőforrást, mely képessé tehetne kereszthordozó életutunk helyes és igaz végigjárására. Az Úr beszédének ajándéka az a "kevés" erő, mely érzelmi és gondolati világunkat keresztyén érzelmi és gondolati világként naponként fenntartja. Az Úr beszéde számunkra nem ünnepi dísz, hanem igazi erőforrás. Miközben "kevés" erőnkkel valóban nagy erőfeszítéseket kell tennünk annak érdekében, hogy érzelmi és gondolati világunk egységülését megtarthassuk, hogy kereszthordozásunk közepette Isten hálás gyermekeinek bizonyulhassunk, egyre tisztábban ismerjük fel azt az igazságot, hogy maga az Ige, vagyis Isten élő és igaz beszéde az, mely megerősít és megtart bennünket. Az Igében Isten önmagát adja számunkra, s így az ő ereje árad végig bennünk és rajtunk keresztül. Keresztyén életünk lehetősége és sikere az Úr beszédének megtartásától függ. Az Úr beszédét mint az Úr beszédét kell megtartanunk. Ne tekintsük pusztán emberi beszédnek se a Biblia, se a prédikáció beszédét. Isten beszédének tartjuk meg Bibliánk és az evangéliumi prédikáció beszédét.

Az Úr Jézus szép elismerésként mondotta egykor a filadelfiai gyülekezetnek és szép elismerésként mondja most a mi gyülekezetünknek is: és megtartottad az én beszédemet. Erre az elismerésre a továbbiak során is méltónak kell bizonyulnunk. Az Úr beszédének megtartása keresztyén hivatásunk alapvető kötelessége.

Az Úr Jézus még egy kitüntető elismeréssel illeti a filadelfiai gyülekezetet: nem tagadtad meg az én nevemet. Jézus neve közöttünk van. Jézus neve szívünkben és ajkunkon van. Jézus neve áthatja érzelmi és gondolati világunkat. Jézus nevét az igazi keresztyének a legnagyobb megbecsüléssel és tisztességgel hordozzák szívükben és veszik ajkukra imádságuk és hitvallástételük során. A névleges keresztyének azonban könnyen elfeledik a Jézus nevét, és könnyen lemondanak a Jézus nevről való bizonyoságtételről. A hitvalló és a névleges keresztyén sokszor bennünk magunkban találkozik és ütközik össze. Ilyenkor elfeledjük és elhallgatjuk a Jézus nevét. Miközben a magunk híres erejével akarunk kérkedni és hetvenkedni, szégyelljük ajkunkra venni annak nevét, akinek ereje nyilatkozik meg a mi "kevés" erőnkben és visz végbe nagyszerű dolgokat a mi "kevés" erőnk által. Az Úr Jézus már azért is elismeréssel illet, ha nem tagadjuk meg nevét. Itt és így kezdődik a hitvalló keresztyén élet. Az Úr Jézus nevének meg nem tagadása a hitvalló keresztyén élet kezdete. Olyan kezdet, melyet az Úr nevének sorozatos szép megvallása követ. Szép vallástételünk az, ha mi valóban nem feledjük el, ha mi valóban nem szégyelljük kimondani az Úr Jézus nevét; ha mi boldog ünnepélyességgel határozottan megvalljuk, hogy a Jézus neve számunkra tökéletesen egyet jelent az ő erőt ajándékozó személyes jelenlétével. Jézus nevét szabad ajkunkra venni; a Jézus nevét szabad kiejtenünk; a Jézus nevét szabad magasztalnunk. Nekünk szabad nyíltan és tiszta szívvel megvallanunk azt, hogy mi az Úr Jézus nevével szívünkben és ajkunkon lehetünk és vagyunk Istennek azok az áldott gyermekei, akik "kevés" erőnkkel azért imádkozunk és cselekszünk, hogy az Úr neve legyen minden mindenkben. A "kevés" erő bizonyoságtétele a mi adventi életünk; a mi adventi életünk, mely beteljesítőjére és megváltójára vár. A "kevés" erő bizonyoságtétele a mi adventi életünk, mely a karácsonyi gyermeket, a világ Üdvözítőjét várja. Epekedve várja. Ámen.

Az özönvíz

Alapige: 1Mózes 6,9-22

Bibliaolvasás: Róma 6,3.8

és 1Péter 3,18-21/a

Nehéz történet, mi pedig csak akkor értjük meg, ha világos előttünk, hogy ez egy régi mondának a formájában szól hozzánk. Ez azt jelenti, hogy nem olyan történetről van szó, amely egyszerűen és pontosan azt akarja elbeszélni, ami valamikor sok ezer évvel ezelőtt történt, vagyis azt, hogy Isten egykor az emberek millióit hagyta meghalni és mindössze csak nyolcat mentett meg. Mert ez a történet sokkal inkább azt akarja elbeszélni, ami a legkülönbözőbb helyeken megtörtént, és ami mindegyre meg is történik.

Mindenesetre így érti ezt a Péter első levele, mely azt mondja, hogy a keresztségben olyanformán tartattunk meg, mint ha özönvíz által; a keresztség ezért valami olyan, mint az özönvíz "tükörképe". Ha pedig így van, akkor mi mind a két oldalon ott vagyunk: egyik oldalon vannak azok az emberek, akiket elborított az özönvíz azért, hogy elnyelje őket, de ott vagyunk ugyanakkor azoknak az oldalán is, akik a bárkában vannak, hogy végül megmeneküljenek a pusztulástól.

Hogy ez valóban így van, azt még egy másik, egy sokkal nehezebben érthető mondat is bizonyítja a Péter első levelében: Krisztus a halál után megjelent azoknak, akik az özönvízben elpusztultak. Mi már nem tudjuk biztosan, hogy ezt az első keresztyének miként képzeltek el; lehet, hogy azt gondolták, hogy Jézus alászállott az alvilágba, ahol a holtak élnek, vagy lehet, hogy úgy képzeltek el, mint egykor a görögök, hogy a holtak valahol a föld és az ég között lebegnek és Krisztus velük a mennybemenetelkor találkozott. Az azonban világos, amit a textus nekünk mondani akar: az özönvíz nemzedékének az emberei minden bűnös embernek, minden Istentől elvetett embernek az őspéldái, de még nekik is megjelent Krisztus, de még számukra is nyitva van az üdvösség. Biztos, hogy ezek érdekes, de nehezen érthető mondatok; de azt mégiscsak megértjük, amit mondani akarnak. E mondatok azt akarják mondani nekünk, hogy mi ha megkeresztelkedünk, akkor keresztüljutunk Isten ítéletén és pontosan úgy fogad minket az Úr, mint az ő gyermekeit. Ezért ezt az özönvízről szóló történetet úgy kell hogy olvassuk, mint azok az emberek, akiknek Isten a keresztségben megmondotta és ma is elismétli, hogy Isten őket is éppen úgy megőrzi mindenféle áradattól, mint Noét a bárkában. Alapigénkben három olyan dolog van, ami nekem fontosnak tűnik.

Az első az, hogy Isten nem ártalmatlan. Ítélete ott van életünk felett, és ezt nekünk nagyon komolyan kell vennünk. Bizony jól tudom, hogy van egy egészen hamis alázatosság is, egy olyan betanult alázatosság, amelyről ez az anekdota szól: Egy tanító megkérdezte egyik tanulóját a vállásórán valamivel kapcsolatban, de nem kapott olyan feleletet, amilyent várt volna, s ezért azt kérdezte: "kik vagyunk mi mindannyian?" Az egész csoport pedig kórusban zúgta, hogy "Bűnösök!" Biztos, hogy nem ilyen betanított bűnösségről van itt szó. De az mégis megtörténhetik, hogy Isten ítélete alatt megtanuljuk meglátni árnyoldalainkat is és vállaljuk is azokat. Talán hálásan vesszük észre, hogy adományunk van arra, hogy egészen a munkánkra központosítsunk, de ugyanakkor azt is észrevesszük, hogy közben a családi életünk szinte tönkrement. Vagy meglátjuk azt, hogy az életünkben olyan kötöttségekhez jutottunk, amelyek egykor talán jók voltak, de aztán egyre kérdésebbekké váltak; de lehet, hogy a sikerhez kötöttünk, amelyben részünk volt, és ezért újabb és újabb sikerre kell hogy törekedjünk egészen addig, amíg szívinfarktust kapunk.

Ez nemcsak a kicsi magánéletben van így. Éppen a Reformáció következtében tanulták meg az emberek azt, hogy sok mindenről, ami csak a saját megelégedésüket szolgálta, mondjanak le és álljanak ki a maguk családjáért, a maguk gyülekezetéért vagy a környékért - de közben nem vették észre, hogy éppen ezáltal mind hatalmasabbak, mind patriarkálisabbak és mind gazdagabbak lettek, mind több és több ember függöt tőlük olyannyira, hogy közülük soknak nehéz lett az élete.

Éppen most olvasom Ausztrália történetéből, hogy az angolok, amikor oda bevándoroltak, teljesen meg voltak győződve arról, hogy ők a lehető legjobbat hozzák a szegény bennszülötteknek, amit csak hozhattak: az evangéliumot, a hitet, a kultúrát, az orvosi segítséget. Néha tényleg megható volt az a törekvésük, hogy igazságosak legyenek a bennszülöttekkel szemben - de mégis teljesen vakok voltak annak a meglátására, hogy azoknak mindezek ellenére teljesen összetörték életük alapjait.

A templomba jövet láttam egy macskát, amely kényelmesen sűtkérezett a napon, meg volt elégedve és dorombolt. Ilyenek vagyunk mi is: megelégedett és doromboló macskák, melyeknek gyakran sejtelmük sincs arról, hogy nézne ki az életünk, ha azt Isten szemével lehetne nézni. De éppen ezt akarja Isten nekünk ajándékozni textusunkban. Azt akarja Isten, hogy magunkat is az ő ítélete alatt lássuk. Talán most megtanuljuk, hogy meglássuk azokat is, akik nekünk vannak alárendelve, akik szenvednek miattunk, mint például azok, akiknek semmi kilátásuk sincs arra, hogy feljebb juthassanak, egyszerűen azért, mert mi már ott vagyunk és elfoglaltuk előttük a helyet. Talán megtanuljuk, hogy ne nézzük hitünket többé olyan önmagunkból eredő meggyőződéssel, mint ahogy a saját gyermekeinket nézzük, akiknek végeredményben nem tudjuk úgy továbbadni a hitet, hogy egészen meg legyenek győződve arról, hogy az a legfontosabb dolog az életben.

Talán abban is megmutatkozik Isten ítéletének hathatós volta, hogy megnyerjük azt a képességet, amivel egészen másképpen szenvedünk együtt egyházunkkal és világgunkkal. Az egyházunkkal kapcsolatban néha azt gondoljuk, hogy falra kell mászni; mivel unalmas, korlátolt és merev. De éppen Isten ítélete alatt tudjuk értékelni azt, hogy valójában mi magunk vagyunk ez az egyház, és hogy nyilván bennünk túl kevés a Lélek, az erő és a fantázia ahhoz, hogy megelevenítsük. Talán ekkor észrevesszük, hogy milyen nagy szükségünk van a megértésre és a megbocsátásra, és hogy az egyházunknak is erre van szüksége.

De később megtanulunk a világgunkkal is együtt szenvedni. Azután még sok mindent meg tudnánk tanulni a fiataloktól is, akiknek jó szemük van annak meglátására, hogy mit jelent a környezetszennyeződés és a betonrengeteg. Ők már kezdik érteni azt, amit én egy afrikai törzsről olvastam: ha ott ki kell vágni egy fát, akkor előbb bocsánatot kell tőle kérni, amiért kivágják. Különböző ismerek egy svájci kertészt is, aki palántáival egészen hasonló módon beszélget.

Valami ilyesmi lehetne az, ami minket felment Istennek az özönvíz általi ítélete alól: bár néha kénytelenek vagyunk arra, hogy valamit tönkretegyünk, de azért nem engedjük, hogy elrabolják tőlünk azt az érzést, amit ez jelent. Mert még jobban elmélyül az, ha megtanuljuk, hogy valóban együtt szenvedjünk egy olyan világgal, amelyben terror van; mert nem tudtuk elintézni hogy felépítsük a békeség világát. És ezért van az, hogy ezekben a napokban azokkal szenvedünk együtt, akik a legnagyobb felelősséget hordozzák.

Ezért lesz aztán Isten olyanná, aki mindegyre beavatkozik az életünkbe, mert neki mind a magánélet, mind a társadalmi és politikai élet területén levő rögeszméket és képzeteket is át szabad törnie. Pál erre gondol, amikor azt magyarázza, hogy mi a kereszttségben meghaltunk a Krisztussal és többé nem tudunk úgy élni együtt egy olyan szép elmélettel, amely mindent megmagyaráz és megnyugtat azért, mert Jézus élete és lelke elkezdett bennünk valamit kialakítani. De éppen ez lehet az a nagy felszabadítás is, ennek következtében egészen közvetlenül láthatjuk önmagunkat árnyoldalainkkal együtt, de ezzel kapcsolatban azt is tudjuk, hogy minket pontosan így fogad el Isten.

Mert történetünkben ez a második dolog: Isten rendkívüli módon fogadta el Noét. Isten először egyszerűen megállapítja, hogy a föld megromlott. A bűnt nem lehet megmagyarázni; csak azt lehet látni, hogy itt van. Isten ezért meg is mondja, hogy minden testnek el kell vesznie, mert van igaz öelőtte egyetlen élő sem. Azonban, saját beszédének ellentmondva, maga Isten jön Noéhez, és ezért eljön mindegyik gyermekhez is, akit megkeresztelünk. Ő maga jön hozzánk, és azt mondja nekünk: téged akarlak, neked élned kell; szabadon, boldogan, szeretettel és gondoskodással körülvéve kell élned. Igen, mert minden, ami csúszik-mászik és repdes, el egészen a legkisebb bogárkáig, mindenféle ítéleten keresztül életben kell hogy maradjon. Érthetetlen gondoskodással ugyanaz az Isten most mindent elrendez, hogy segítsen: ne felejtse el fedelet készíteni, mondja Noénak, nehogy beessen az eső; és építs különböző rekeszeket, mert nem lehet mindennek egy helyen együtt lennie; és vigyél elég eledelt magaddal, és ne felejtse el minden repedést jól beszurkolni. Ez a gondoskodás, amivel most Isten Noénak segíteni akar, tulajdonképpen nem talál a többi dologgal. Mert egyáltalán nem logikus.

Éppen annyira nem logikus, mint amit a testvérem mondott el egyszer. Akkor, kisfiú korunkban a játékvasúttal játszottunk. Játék közben le kellett kapcsolni egy vagon. Ettől sok minden függöt, mert különben vasúti szerencsétlenség történt volna. A kis vagon azonban egyszerűen nem akart lekapcsolódni. Akkor én imádkoztam, s így máris sikerült. Ezen lehet nevetni; pszichológiailag meg is lehet magyarázni, de én meg vagyok arról győződve, hogy Isten néha minden logikával ellentétben tényleg meghallgatja egy ilyen kisgyermek imádságát. Először azért, mert ez olyannyira fontos dolog egy gyermeknek, mint az állomásfőnöknek, ha nagy vasúti szerencsétlenség fenyegeti. Mindenekelőtt azonban azért fontos, mert Isten azért akar segíteni egy ilyen kisgyermeknek, hogy az megtanuljon bízni. Természetesen nem kell megmaradni az ilyen gyermeked hitnél; természetesen meg kell tanulni, hogy ott is bízunk Istenben, ahol semmilyen szemmel látható dolog nem történik. De az a hallatlan gondoskodás, mely a legkisebb részletekre is ki tud terjedni, már benne van a mi textusunkban is.

Pontosan az van a mi textusunkban, hogy az egész világ új formát ölt magára, mert egyetlen ember megéli a hitet. Ez mindegyre megtörténik. Lehet Pálra, Lutherre, Bodelschwingre, Martin Luther Kingre gondolni. Mert Isten mindig a kicsi embereket hívja, és azért hívja, hogy a világot megépítse.

Ez pedig már a harmadik dolog: azt mondja az Ige Noéről, hogy igaz ember volt, vagyis feddhetetlen. De ez mégsem jelenti azt, hogy tökéletes volt. Néhány fejezettel később olvassuk róla, hogy ez a Noé annyira berúgott, hogy a fiait csúfjára meztelenül feküdt a földön. Így néz ki egy igaz és feddhetetlen férfiú?! Ez a Noé azonban, miként textusunk mondja, Istennel járt. Azért volt igaz, mert együtt járt Istennel; nem volt kész dolog igaz volta, mert mindig újra megtanulta, hogy engedje Istennek, hogy segítse őt. Noé tudott hallgatni Istenre. Sok szörnyűséget hallunk. Hallunk híreket a rádióból, hangosfilmet a TV-ből és a leányunkat telefonon Kaliforniából. De közben elfelejtjük, hogy Istenre hallgassunk. Ehhez ugyanis erősen csendben kell lennünk. Ez pedig nekünk nehezűnkre esik azok mellett a hangos zajok mellett, amik a világot eltöltik. Az olyan ember, mint Noé, aki még hallgatni tud, Isten segédmunkása lesz. Ő nyilván nem igehirdető, nem hallunk tőle egy szót sem az egész hosszú történeten keresztül; de annyival jobban tudja Istent beszéltetni és annyival jobban tud rá hallgatni, majd néhány egészen praktikus dolgot tud elvégezni. Ezzel kapcsolatosan megtanulja, hogy ne éljen többé illúziókban, de rezignációban sem. Többet ne illúziókban - ez azt jelenti, hogy azzal kellene számolnunk, hogy mi és a mi gyermekeink egy nagyon nehéz jövő felé haladnak. Ez azonban nem szabad olyan rezignációhoz vezessen, mely azt mondhassa: egyáltalán nem kell nekünk gyermek! Ezért ennek oda kell vezetnie, hogy bárkakat építsünk, így például értsük meg egyszer, hogy gyermekeinknek semmire nincs nagyobb szüksége, mint arra, hogy megtanítsuk őket imádkozni. Többé ne illúziókban - ez azt jelenti, hogy nincs szükségünk arra, hogy félreállítsuk a halált

s a kórházra várjuk, hogy ott morfiummal azért palástolják azt, hogy többé észre se vegyük, legalábbis a rövid látogatási idő alatt. De ennek nem szabad rezignációhoz, esetleg öngyilkossághoz vezetnie, hanem arra kell készítenie, hogy bárkakat építsünk. Talán egyszer megtanulunk kívülről egy zsoltárt vagy egy éneket, hogy birtokunkban legyen valami olyan, amit nem kell olvasnunk, mert talán többé már semmi újat sem tudunk felfogni és abból kell élnünk, amit már régebb felvettünk.

Így megtanulunk talán újra'élgni. Az biztos, hogy nem egészen egyszerű dolog Isten ígretéből élni. Nagyon furcsa dolog kellett hogy legyen az, hogy Noé a szárazföldre építi a bárkát, mivel a szomszédai szépen kineveték. Van egy babilóniai monda, amely arról szól, hogy egy bárkaépítő embernek a munkásoknak még rendkívüli benkettet is kellett adnia, hogy tovább dolgozzanak ebben az ennyire értelmetlen ügyben. De hát ilyen az Istennel folytatott élet, amelyben az ember valóban szabadabbá és boldoggá lehet. Isten pedig éppen erre hív meg ma minket.

Nekünk ilyen Noévá kell lennünk. Vagy ha nem éppen Noének, akkor legalább az egyik fiának vagy a menyének, akiket egyszerűen csak magával vitt. De nem ez a lényeg! Mert ha valaki meghalt a Jézussal, akkor tudja, hogy nem az a döntő, hogy olyan hírhős legyen, mint akikről évszázadok óta tudunk, vagy csak olyan egészen névtelen hívó ember, mint például Noé egyik menyé, akit mégiscsak magával vitt. Mert mindaz, amit Noé tud, az az, hogy többet nem kell neki magát vizsgálgatnia, hanem teljesen Isten kegyelmére bízhatja dolgát. Így van ez azokkal, akik annak idején Jézussal jártak, amikor őt megfeszítették, amikor a tanítványok számára minden véget ért és azt hitték, hogy most nincs már értelme semminek, de akkor arra kellett várniok, hogy maga az élő Jézus visszatérjen és őket magával vigye a maga útjára. Ilyen Noék vannak. A misszió kezdetén Ghanába fiatalok mentek, hol 2-3 év alatt meghaltak, de azt írták haza, hogy küldjenek új embereket, mert érdemes idekint meghalni. Ilyen Noék bizonytalansággal is vannak. Az egyik asszonynak, kinek férje nem sokkal az esküvő után súlyos beteg lett, egész életét azzal kellett töltenie, hogy férjét toloszékben hordozza, etesse, mosdassa, és semmi mást nem tudott tenni. De ez az asszony éppen ilyen Noé volt, akinek semmilyen illúziója nincs többé, ám mégsem él rezignáltan, hanem abban bízik, hogy Isten maga hordoz bennünket. Mert ezt jelenti a keresztség: "Ha meghaltunk a Krisztussal, akkor bízunk abban, hogy vele együtt meg is elevenítettünk." Ámen.

Eduard Thurneysen

Ha nem hisztek, bizony meg nem maradtok

Alapige: Ézsaiás 7,1-9

Bibliavetés: Zsoltárok 2

"Ha nem hisztek, bizony meg nem maradtok." Ez az Ige, melyet ebben az órában meghallhatunk és magunkkal vihetünk. A próféta ezt az Igét népe történetének egyik igen veszélyes órájában hallatta. Íme, két hatalmas szomszéd kerekedett fel, s most seregeikkel Jeruzsálem felé vonulnak. A szíriaiak Damaszkuszról és Izrael Samáriából. Jeruzsálemet akarják meghódítani és az ott uralkodó Ahast, a Dávid házából való királyt akarják megdönteni, hogy számukra egy megfelelőbb személyt ültessenek a trónra. A szomszédok egy tömböt szándékoznak alakítani. És Juda Jeruzsálemmel egyetemben nem maradhat semleges, hanem csatlakoznia kell hozzájuk. Manapság is ismerjük a dinasztiaik megdöntését és a tömbök létrehozásának szándékát.

De most felkel a próféta, és azt mondja a királynak: légy nyugodt! Ha szíved úgy remeg, mint a nyárfalevél, még akkor se félj ettől a kettőtől! Ne adj helyet nekik. Fenyegetőznek és őrzöngenek. De hagyd, hagyd, hogy

csinálják. Azok ketten, mondja a próféta, nem többek, mint két füstölő üszökhalom öszszel. Füstölnek és füstölgnek, de igazi tüzet nem képesek gyújtani. Semmit sem intézhetnek el. Az egyiknek vissza kell vonulnia Damaszkuszba, és ott kell maradnia. A másiknak Samáriába kell visszavonulnia, és ott kell maradnia. Jeruzsálemnek semmiként nem szabad elesnie. A Dávid házából való királyt nem dönthetik meg. De - és itt hallszik a döntő Ige - hinnetek kell! "Ha nem hisztek, bizony meg nem maradtok." De ez azt jelenti, hogy Isten ígéretéhez kell tartanotok magatokat, az ő népe kell lennetek, hogy Isten ne engedjen elveszni benneteket.

Íme, most annak látjuk nagy példáját, hogy Isten beleavatkozik a világ és a népek történetébe. Nemcsak a földi hatalmakkal van világpolitikája, hanem Istennek is van világpolitikája. Nemcsak a földi hatalmak kötnék szövetséget, hanem a földi hatalmak között Istennek is megvan a maga hadserege. Istennek terve van az emberekkel. Többszörösen arra utal a próféta, hogy Isten be akarja és be fogja iktatni a maga királyságát ezen a földön. És az a király, akit kissé később a próféta Immanuelnek nevez, Isten dicsőségére fog uralkodni. Mert Isten ennek a királynak akarja adni a népeket örökségül és birtokul a föld határait, amint ezt istentiszteletünk kezdetén a 2. zsoltárból olvastuk.

És most hadd gondoljunk a mi népünkre. Mi nem úgy vagyunk Isten népe, ahogy egykor Izrael Isten népe volt. A történelemben bizonyára vannak olyan ismétlődő pillanatok, amikor egy nép azt képzei önmagáról, hogy ő különös-képpen Isten népe. De ez sohasem végződik jól. Ez a képzelgés mindig fanatizmussal és vérontással végződik. Mi is egy nép vagyunk, mint a többi népek. Éppen ezért nálunk is a hitről van szó. Mert nálunk is a megmaradásról van szó. És megmaradni, a világtörténelem viharában szilárdan megmaradni mi is csak akkor tudunk, ha hiszünk. Csak az a svájci nép maradhat meg, mely hisz.

Tehát önmagunkról van szó, minden egyes lélekről közölünk, minden egyes férfiúról vagy asszonyról, minden egyes fiatal vagy öreg emberről. Arról van szó, hogy mi egyenként és együttesen megmaradjunk és kitartsunk. De ez csak akkor lehetséges, ha hiszünk. Ha nem hiszünk, bizony meg nem maradunk.

De hadd kérdezzek meg most mindenkit közölünk: hogyan gondolkozunk a megmaradás kérdése felől? Megmaradni - talán egy kísértés, talán egy egészen meghatározott bűn ez, mely arra csábít, hogy így szóljunk: állj ellen! légy erős! Vagy valami búskomorság, életfélelem és gond terhe nehezedik rád. Mintha egy sötét barlangban ülnél. És ekkor azt mondják neked: tarts ki, ne vesztésd el bizodalmodat! Talán nehéz posztan állsz az életben, hivatásodban, munkahelyeden, családotban, talán a házasságban: ne menekülj! Álld meg helyedet! Vagy egészen egyszerűen, de lényegében mégsem olyan egyszerűen, valami szenvedés fenyeget: ne add fel a harcot! Most gyülekezetünk egyik férfi tagjára gondolok, akit néha fel szoktam keresni, aki gyógyíthatatlan beteg. De nem panaszkodik. Soha senki sem hallotta őt panaszkodni. Hűségese feleségével nap mint nap, éjjel és éjjel együtt halad nehéz életútján, és erős marad. Miként lehetséges ez? Ez azért lehetséges, mert a hitben él. Erős marad - a hitben!

Ez az, amiről itt szó van: megmaradni és kitartani csak az tud, aki hisz. Nincs semmi értelme, hogy így biztassuk magunkat: Tarts ki! Ne hagyj magadat! Erős kell lenned! Mindezek a biztatások nem érnek semmit, ha nem áll mögötte hit. Csak a hit eredményez kitartást. De mit jelent "hinni"? A hinni szócska a Szentírásban teljesen mást jelent, mint amit mi a hétköznapi életben a "hinni" kifejezéssel értünk. Ha a mindennapi életben ezt mondjuk: "hiszek", úgy ez valami efféle jelent: úgy "vélem", úgy gyanítom, de ez a vélekedés mindig valami bizonytalant jelöl. A Bibliában ez a kifejezés: "hiszek" - nem azt jelenti, hogy úgy vélem vagy úgy gyanítom, hanem azt jelenti: tudom. "Tudom, kinek hittem." Tudom, és ez a tudás valami egészen szilárd, egészen tisztá ismeretet ad, olyan ismeretet, amely megtart, melyre rábízhatom magam mindazon események közepette, melyek halálom órájáig megessenek velem. Micsoda ez a szilárd, tisztá ismeret, ez az erős álláspont, melyről nem lehet kimozdítani bennünket, ha hiszünk? Ez olyan,

mint egy kéz, egy láthatatlan kéz, mely felénk nyúl és meg akar tartani minket. Ez a kéz kezünket keresi, hogy ebben a nagy kézben elrejtőzködjünk és megtartassunk. Hinni tehát nem azt jelenti, hogy én tartom meg magam, hanem azt, hogy "megtartatom". És ahhoz tartom magam, hogy megtartatom, megtartatom - Istenem keze által. Ismerjük Istennek ezt a kezét? Tudjuk azt, hogy ez a kéz utánunk nyúl? Tudjuk azt, hogy ez a kéz utánunk nyúlt már nagyon-nagyon régen? Tudjuk, hogy mi ebben a kézben nyugszunk életünk legvégső pillanatáig? Az hisz, aki ezt tudja, s aki hisz, az megtartatik, az szilárd marad. Ha hisztek, megmaradtok!

Így kell értelmeznünk, amikor a próféta ezt mondja: "Ha nem hisztek, bizony meg nem maradtok." Hinni és megmaradni úgy tartoznak össze, mint a villám és a mennydörgés. E kettő nem választható el egymástól, egyiket a másik nélkül nem birtokolhatjuk. A próféta e szavát most sajátos módon kívánom megvilágítani. És éppen azáltal kívánom ezt megvilágítani, hogy a szó szerinti héber szöveget idézem. Ugyanis a próféta alapigénkben egy szójátékot használ, melyet rögvest megértünk, ha a héber szavakat halljuk. "Ha nem hisztek, bizony meg nem maradtok" - ez héberül így hangzik:

im lo taaminu

ki lo teamenu.

Még az is, aki héberül nem tud, azonnal észreveszi, hogy e szövegben az "ámen" szócska fordul elő, éspedig két ízben is. Az ámen héber szó, és jelentése ez: hűség, Isten hűsége. Amikor imádságunk végén "áment" mondunk, akkor tulajdonképpen ezt mondjuk: igen, Uram, te hűséges vagy. És a próféta ezzel a szójátékkal ezt fejezi ki és ezt mondja számunkra: Ha nem maradtok ebben az ámenben, Isten hűségében, akkor az ámen, Isten hűsége nem lakozik köztetek. Ha nem engeditek megtartani magatokat a hűséges Isten keze által, akkor megtartatás nélkül maradtok, akkor meg nem maradtok. Hinni tehát azt jelenti: tudni, hogy Isten hűséges, és abból élni, hogy nappalainkon és éjszakáinkon keresztülvonul ez az ismeret: te, Isten, hűséges vagy! Ebből az ismeretből nem úgy élünk, mint az éhező a kenyérből, hanem mint a gazdag a maga gazdagságából. Ha ezt valóban tudom, ha ez valóban megtörténik velem, akkor "megmaradok", akkor többé egyáltalán semmi sem tud helyemről kimozdítani. "Ha nem hisztek, bizony meg nem maradtok." A "hinni" kifejezés alapigénkben egészen önmagában áll. De a valóságban a hinni szó nem áll önmagában. Hinni a Biblia értelmében mindig ezt jelenti: hinni valakiben...! "Hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, mennynek és földnek teremtőjében." A hitre való felhívás mindig így hangzik: Istenhez szabd magad, a te Istenedhez tartsd magad! Higgy! - de ezzel nem azt gondoljuk, hogy neked kell magadat összeszedned, neked kell kezedet öködbe szorítanod, neked kell a hitet megteremtened. Nem, minden bizonytalannal nem te teremted azt. Isten teremti a hitet, egyedül Isten. De én rábízhatom magam arra, és az ő ígéretének ez az ereje eredményezi számomra a megmaradást.

De vajon létezik-e Istennek ez a hűsége? Létezik Istennek ez a hűsége, melyre a legvégsőkig rábízhatjuk magunkat? Létezik Istennek ez a hűsége? Olyan közelről ismerjük ezt a kérdést, hiszen mi magunk vagyunk azok, akik ismételtlen így kérdezősködünk: Valóban Isten uralkodik? Vagy mint egy öreg földműves, visszavonult a kemence padkára és magára hagyta az udvart? Magának Ézsaiásnak is nekiszegezték ezt a kérdést. Maga Ahas király tette fel számára ezt a kérdést. Ahas király kételkedett Isten hűségében. De hadd mondjam most ezt számotokra: a hit is egy bizonyos fajtája a kételkedésnek. A hit mint kételkedés természetesen nem Istenben való kételkedés, hanem e világ erőiben való kételkedés, mindabban való kételkedés, ami ezen a földön heneget és nagyozol, és úgy tör ránk, mint az a két gonosz szomszéd Ahas királyra. A hit a gond és a bűn, a búskomorság és életfélelem, a szenvedés és halál hatalmában való kételkedés, a hit kételkedés abban, hogy mindezek erőt vehetnek rajtam. De honnan veszünk erőt a minden láthatóban való kételkedésre és minden láthatatlanban és örökkévalóban való nem kételkedésre? Mégiscsak milyen nagy Isten hűsége, hogy ő, az ég és a föld örökkévaló ura, a mi Istenünk akar lenni, hogy ő, akit senki sem láthat, e

világ minden ijesztő láthatósága közepette láthatatlanul közöttünk akar lakozni! Honnan tudhatjuk ezt?

És most hadd ejtsük ki a Jézus Krisztus nevét. Onnan és abból tudhatjuk ezt, mert ez az örök, dicsőséges Szentháromság Isten karácsonykor emberré lett, meghalt és feltámadott a harmadik napon. És mert vissza fog térni és mindent, mindent újjátesz. Az az Isten hűsége, hogy mindez megvalósul. Jézus, a mi Urunk azért jött, hogy mi kételkedni tanuljunk, alapvetően és gyökeresen kételkedni tanuljunk minden földi láthatóban és hatalmasban, és ne kételkedjünk többé abban, amit csak remélhetünk, mert bár nem láthatjuk, mégis egyedül ez a hatalmas. Tehát már ma ne kételkedjünk többé Istennek a bűn, a szenvedés, a halál fölötti, Fia általi győzelmében. Ezzel a győzelemmel számolni, ennek a győzelemnek érvényességével számolni - ez a hit. S aki így hisz, az megmarad.

Már akkor, már egykor Izraelben is a hitben való megmaradásról volt szó. Ez a megmaradás azért függ olyan szorosban össze a Jézus Krisztusban való hittel, mert az apostoli hitvallás nemcsak ezt tanítja: hiszek egy Istenben, mindenható Atyában, hanem azonnal a hit középpontjaként és alapjaként ezt is hozzáfűzi: hiszek Jézus Krisztusban, Isten egyszülött Fiában, a mi Urunkban, ki fogantaték Szentlélektől, születék szűz Máriától, szenvedett, meghalt, eltemették, szálla alá poklokra, harmadnapon halottaiból feltámadta, felmène mennyekbe, ül az Atya Isten jobbján, onnan leszen eljövendő ítélni eleveneket és holtakat! Ezt egész határozottan meg kell valtanunk, mert egyébként fejtegetéseink üres beszéddé válnak. Az örök Isten, a csillagmilliárdok tulajdonosa, a föld összes erejének és kincsének birtokosa, a minden országok Ura, ő maga akar közöttünk és velünk lakozni e földön, közel akar lenni hozzánk, közel, egészen közel, és pedig úgy, mint a mi Atyánk, aki megtartja hűségét irányunkban. Ezért szállott alá Fiában. És milyen mélyen szállott alá! Jászolba helyezett szalmanyaláb volt első fekhelye, két összeszegezett gerenda, melyen függött, volt a halottas ágya. De így, éppen így, ezen módon vált számunkra jelenvalóvá. Isten ereje és jelenléte vesz körül most minket a Jézus Krisztusban a Szentlélek által. Amint a meleg köpeny a fagyoskodó, szegény embert, úgy takar be Isten ereje téged. A 139. zsoltárra gondolunk, melyet gyermekeink szívesen hallanak és tanulnak: elől és hátul körülzártál engem, és fölöttem tartod kezedet. Ezt tudni, ezt vallani, ezt szívünkbe fogadni, ez jelenti: hinni. És az, aki így hisz, az nem hátrál meg!

És végezetül. Prófétái és apostolai által az Úr ezt nemcsak mondja, hanem hűségének kézzelfogható zálogát is adja. Isten gyülekezetében, íme, asztalát megterítetteti. A kenyér és a pohár vár reánk. És mi odajárulhatunk, Isten közelsége ilyen csodálatos módon jön hozzánk, beburkol, elfedezi bűneinket, és a megmaradás erejét ajándékozza szívünkbe. Milyen nagy dolog, hogy itt Svájcban, itt a mi városunkban is létezik az embereknek egy olyan serege, mely gyülekezetté hivatott egybe, a keresztség által Isten népévé hivatott el s az úrvacsora által az örök életre tápláltatik, s megtartatik Isten igéje által. Milyen nagy dolog, hogy ennek a gyülekezetnek szabad hinnie és ezért szabad megmaradnia, szabad hinnie nemcsak önmagáért, hanem mindenkiért, azokért a kívülvalókért is, akik még távol vannak és mégis hozzánk tartoznak. Ez a hit lobogóként, Isten zászlajaként messzire akar lobogni. Álljunk alája, és akkor beléphetünk minden érkező viharba és sötétségbe. Mert minden vihar és zivatar közepette tudjuk: az az Úr van jelen közöttünk, aki mindent kezében tart, akitől béke és kegyelem sugárzik felénk. Szabad hinnünk, és ezért szabad megmaradnunk! Uram, miként köszönhetnénk ezt meg neked? Ámen.

Fordította: Nagy László

Esketési beszéd

Nagy László

Isten irántunk való szeretete

Alapige: 1János 4,16

Hosszú, szivárványos ősök idején az akácok másodszor is kivirágoznak.

Életetek színes és gazdag őszében, évtizednyi özvegység után, íme, másodszor is kivirágozott szívetek, és e másodvirágzás örömében a reménység bátoróságával elhatározottatok, hogy házassági szövetségre léptek. Imádkozunk azért, hogy a minden jó adomány és tökéletes ajándék Istene beteljesítse reménységeteket és megáldja házassági frigyeketeket.

1. Ti már alaposan ismeritek az életet. Miként a méhek a nektárt, úgy gyűjtöttétek évtizedek során gazdag élettapasztalataitokat. Ismeritek a boldog élet örömhimnuszát: álltatok gyermeketek bölcsője mellett. Ismeritek a kifosztott élet sirató dalát: álltatok fiatal hitvestársatok koporsója mellett.

Ti már alaposan ismeritek az élet színjátékának minden részletét. Ismeritek a jó aratások és vidám szüretek áldását. Ismeritek a kemény jégverések pusztítását. Megtanultatok bővölködni és szűkölködni egyaránt. Több évtizedes gazdag életismereteiteket hívó keresztyén lélekként egyetlen tapasztalatba sűrítethetitek össze: Életetek szomorú és örömteljes eseményeinek tükréből egyaránt Isten szerető arca sugárzott és sugárzik felétek. "És mi megismertük és elhittük az Istennek irántunk való szeretetét."

Az élet hétfejű sárkányával viaskodó; a hivatástudattal végzett munka tüzeiben verejtékező, a sátán csábításai közepette vergődő ember legdrágább kincse ebben a világban a hitnek ez a boldog felismerése, hogy Isten szeretete a Jézus Krisztusban emberirányú. Nem elméleti és nem általános, hanem valóságos. Isten irántunk való szeretete felénk árad és körülölel a bölcsőtől a koporsóig. Ti azért vagytok boldogok és azért lehettek gazdagok, mert személyesen felismertétek és elhittétek Isten irántatok való szeretetét, mely sajátos módon és egészen egyedül éppen nektek szól, éppen titeket gyámolít, sajátos módon éppen titeket áld meg és üdvözít a Krisztus Jézusban.

Anyaszentegyházunk igehirdetése, Bibliátok olvasása és csendes imádságotok közben Szentlélek érintésére megérezhettétek szívetekben, felismerhettétek lelketekben, hogy Isten a Jézus Krisztusban maga az éltető és gyógyító, maga a megváltó és üdvözítő szeretet. Isten a maga legbensőbb lényegében nem emésztő tűz és nem kárhóztató ítélőbíró, hanem szeretet. Amilyen csodálattal és áhitattal mondja ki János apostol Isten kijelentésének a legmélyebb titkát, olyan repeső örömmel zárjátok szívetekbe keresztyén hitünk e legdrágább ajándékát: Isten szeretet.

"Isten szeretet."

Legyen számotokra ez az Ige világító szövétnek, amikor a harag és a félelem, a létbizonytalanság és a halál sötétsége vesz körül benneteket.

Legyen számotokra ez az Ige továbbhaladásra készítő ösztöke, ha ideiglenesen meggyengültök az egymás iránti szeretetben és kiábrándultok egymás jószágából.

Legyen ez az Ige számotokra gyógyító balzsam, ha szervezeteket betegség ejti rabul, ha lelketeket a kiábrándultság és a hitelenség gyötri.

Legyen ez az Ige számotokra hitetek koronája, mely az Isten gyermekeinek szabadságát és boldogságát, üdvösségét és dicsőségét sugározza.

A szerető Isten megtalálása a Jézus Krisztusban legyen legnagyobb szerencsétek ebben az életben, és a szerető Isten egyre mélyebb és biztosabb megismerése a Jézus Krisztusban legyen és maradjon legbuzgóbb kötelességeitek egészen halálotok pillanatáig.

2. Mivel mind a hit, mind a házasság törékeny drága kincs, ezért mindkettőt messzemenően vívunk és védelmeznünk kell. János, Isten szeretetének apostola kincseink megőrzése érdekében világos útmutatást és testvéri tanácsot ad számunkra. Ez a világos útmutatás így szól: "maradjatok meg Istenben". Ez a testvéri tanács így hangzik: maradjatok meg Isten szeretetében.

Az Isten szeretetében való megmaradás legyen szívetek legállhatatosabb törekvése. Minden fáradságotok arra irányuljon, hogy semmi se szakítson el titeket Isten szerelmétől, mely a mi Urunk Jézus Krisztusban van. Sem élet, sem halál; sem mélység, sem magasság; sem jelenvalók, sem eljövendők. Semmi! (Róm 8,37-39) A bűn ereje minden áldott nap megpróbál elszakítani Isten szeretetétől, mindennap megkísérli, hogy kiszorítsa kezünket Isten teremtő és gondviselő atyai kezéből. S ha kiestünk a kegyelemből, azonnal széttörik a hit és a házasság kristálykancsója.

Ezért maradjatok meg az Isten iránt való szeretetek biztos ismeretében és szívbeli bizodalomban. Ti már gazdag tapasztalatokat szereztetek arról, hogy Isten szeretete az a pajzs, mely a gonosz nyilaitól megoltalmaz benneteket. Ti már biztos ismereteket szereztetek arról, hogy Isten szeretete menedéket nyújtó erős várunk. Maradjatok meg Isten szeretetének bevehetőlen várfalai között.

Amíg Isten szeretetében éltek, addig egymást is be tudjátok fogadni szeretetetekbe. Isten szeretete forraszt egy szívvé és egy lélekké benneteket. Amíg Isten szeretetében maradtok, addig a legnagyobb próbatétel idején is lesz hely szívetekben egymás számára; addig fáradtan és betegen, kiábrándultan és csalódottan is mint Isten irántatok való szeretetének drága kincsét tudjátok egymást befogadni. Egymás hű és munkás szeretetében éljete.

Ha naponként Isten szeretetében és Isten szeretetéből éltek, akkor naponként tudjátok egymás számára a szeretet tápláló gyümölcsseit teremni. Ez a szeretet tegyen képessé egymás terheinek hordozására, egymás félségének kiegészítésére, egymás következetes megbecsülésére.

3. Az Isten felséges szeretetének megismerhetőségéről szóló felismerés és a szeretetben megmaradó útmutatás után szent Igénk egy felemelő ígérettel zárul: Alapigénk azoknak, akik a szeretetben megmaradnak azt ígéri, hogy Isten maga is megmarad azokban. Isten azt ígéri, hogy a szeretetben veletek együtt fog maradni. Nem távozik el tőletek. Nem távozik el szívetekből és hajlékotokból. A szerető Isten nemcsak kiváltságos ritka percek vendége akar lenni szívetekben és hajlékotokban, hanem a szeretetben állandóan szívetekben és hajlékotokban akar lakozni. Szívetek és otthonotok gondviselő és megváltó Ura kíván maradni mindennap, szívetek utolsó dobbanásáig itt ezen a földön, és veletek akar maradni örökkön-örökké az ő dicsőséges országában.

"Ha Isten velünk, kicsoda ellenünk?" - kérdezte Pál, a hitvalló apostol (Róm 8,31), és hadd feleljünk hitvalló fejedelmünk bizonyágtételével: Bizonyára senki, bizonyára senki! Ámen.

Temetési beszédek

Ravasz László

Az Úr az én Pásztorom

Mátyás Ernő felett

Alapige: 23. Zsoltár 1-4,

Ének: 10, 27-30

Ez a halk, boldog ének olyan emberről beszél, aki nem szűkölködik. Milyen ritkaság egy olyan ember, akinek mindene megvan, semmije sem hiányzik! Bizonyára az élet külső javaiban sem lát szükségét; valószínűleg nem azért, mert nagyon gazdag ember - hiszen a gazdag emberek nem úgy élnek és nem úgy beszélnek, mint a 23. zsoltár írója -, hanem azért, mert a külső javakra nézve igénytelen, kevéssel megelégedő. Annál nagyobb igénye van, annál többet kíván a belső, a lelki javakra nézve. És éppen ez a megelégedésének a forrása, hogy képes sokat kívánni abból, amit ajándékba kap. Az edény üressége szomjúságának nagyságát méri, és szomjúságának nagysága örömszerzés a forrás számára. Nem szűkölködik az, aki nagyon szomjazik és nagyon éhezik. Ez azt jelenti, hogy képes a belső javak terén örökkévaló értékek felé törekedni, amelyek ingyen sem hasonlíthatók a földiekhez, s amelyek a földieket egészen elfeledtetik. Itt az ajándék nagyságának a mértéke a szomjúság nagysága. Nem szűkölködik az, aki az odafelvalókkal törődik és nem a földiekkel.

Máris Mátyás Ernőről beszélünk. Mindenki tudta róla, hogy igénytelen, kevéssel megelégedő. A kristyori parókia, ott Hunyad megye hegyei között, kilenc gyermeket csak úgy tudott felnevelni, ha tisztes szegénység derűs életelvét követi; s ami ennél még sokkal nagyobb dolog, egy lelki ember a XX. század első felében csak úgy tudott megmaradni lelkinek, függetlennek, szabadnak, ha öröme telt az egyszerűségben és igénytelenségben.

Annál nagyobb volt a szomjúsága és éhsége a lelkiek iránt. Az a füves legelő és azok a csendes vizek, amelyekről itt szó van, Mátyás Ernővel való vonatkozásban elsősorban lelki javakat jelentenek. Jelenti a teológiai tudományt és annak is legszebb ágát, a Názáreti Jézus ismeretét; ismeretét annak, amit ő mondott, amit ő tett, amit róla mondtak, és amit általa tettek. Mennyi áhítattal, mennyi alázatossággal, mennyi hűséggel és milyen szorgalmasan járta ő ezeket a füves legelőket és merített ezekből a tiszta forrásokból!

Innen eredt nagy belső békessége, lelkének nyugodt, biztos egyensúlya. Belső emberét csöndes derű világította át; látszólagos egykedvősége finom, szürke fátyol volt, ami rózsákat borított el és arany szárnyú madarak fészket takarta le. Hallgatagsága állandó meleg társalkodás volt emberekkel, közel és távol állókkal. Azokkal, akik körülötte éltek, és azokkal, akik "másszor voltak". Így járt ő egy ösvényen, az igazság ösvényén, a szolgálat és a szeretet keskeny útján, az ő nyomdokain. Szelíden, alázatosan, családjában, közszolgálatban egyaránt, azért, mert az Úr volt az ő pásztor.

Azért ne gondolja senki, hogy Mátyás Ernő valami passzív, puha, befolyásolható ember volt. Már diákkorában, ha valamit a fejébe vett s az meggyőződésévé vált, olyan szívóssággal rágaszkodott hozzá, hogy az néha szinte konokságnak látszott. Ha valaki őt meggyőződésével ellenkező irányba próbálta terelni: sziklafalba ütközött. Neki az Úr volt a pásztor, és más terelgetőre nem hallgatott.

Ez abban is meglepett, hogy nagyon érdekelte az emberben a személyi. Nem az "általános emberi", hanem a különös személyi minőség. Tanítványaiiban ezt kereste, ezt figyelte s ezt ápolta; velük személyes viszonyba került, s érettük mindig kiállott. Egy-egy kiváló diákjáról éveken át referálgatott nekem is, de ha valamelyik érdekében szót emelt, mindig hű arcképet festett róla. Pásztorság alatt álló ember volt - s maga is pásztor.

Le kellett szállnia a halál árnyékának a völgyébe is. Élete, nem is olyan régen, egy hajszálon függött. S azóta is naponkénti kegyelem tartotta benne a lelket. És ő vidám és erős volt. Hálásan tapasztalta és boldogan megvallotta, hogy az Úr karja védő kar, hogy vesszeje vigasztaló, próbája erő. Akik Istent szeretik, azoknak minden javokra van.

Mi ennek a magyarázata?

Az, hogy ismerte az ő pásztorát, Istent a Jézus Krisztusban. Ismerte a hangját, követte a lábnyomát, érezte közellétét. Megtapasztalta szabadító erejét és átalakító hatását. Mindezt a megismerést nem tehetette volna ő meg, és nem tehetné meg senki más, ha nem történt volna előzetesen valami csoda, ha nincsenek ennek a hívő engedelmességnek isteni előzményei.

Az, hogy a Pásztor is ismerte őt. Hogyne ismerte volna: Az Atya adta neki könyörülő jókedvében, amikor még sem ég, sem föld nem volt formálva. Amint alapigénk mondja: "az én juhaim hallják az én szómat, és én ismerem őket, és követnek engem, és senki ki nem ragadhatja őket az én kezemből. Az én Atyám, aki azokat adta nékem, nagyobb mindegyiknél, és én és az Atya egy vagyunk."

Ó, előrement drága testvér! Kinyújtjuk kezünket utánad, s megáldunk mint boldog Megérkezőt!

Közli: Molnár Károly

Szász Attila

"Adjatok nekik ti enniük!"

Alapige: Márk 6,34-44

Az Úr Jézust szájalomra méltó sokaság veszi körül, melyet az evangélium pásztor nélkül való juhokhoz hasonlít. Jézus tanítja és mennyei eledellel ajándékozza meg ezeket az embereket, akik úgy tartják feléje gyógyulás és szeretet után sóvárgó lelküket, miként a koldus tartja üres kezét a feléje nyújtott alamizsna után. Különös, addig sohasem tapasztalt vonzalom kapcsolja össze ezeket az embereket a szeretettel és megbocsátással feléjük közeledő Jézussal.

A szolgáló lélek mindig vonzó erőt gyakorol környezetére. Ezzel a lel-külettel élt és dolgozott a maga őrhelyein a koporsóban pihenő testvérünk is, aki református tanítóként szolgált, ezért valósággal vonzotta maga köré a gyermekeket, akiknek fogékony lelkét igazi hivatástudattal igyekezett az emberi élet értékeinek virágoskertjeivé tenni. De vonzotta maga köré a felnőtteket is, akiknek figyelmét mesterien irányította népi értékeink szeretetére és megbecsülésére. A "nemzet napszámosaként" öntudatosan szolgálta a maga szegény, szájalomra méltó sokaságát, magáénak vallva annak gondjait, örömeit, reménységeit. Féltőn szerette mindig a maga sokaságát, melynek ő maga is gyermeke volt, s melytől eredeti nyelvezetet, utánozhatatlan észjárást, sajátos életszemléletet örökölt. Szolgálati helyein mindenütt magukénak vallották az emberek. Mindenütt otthon érezte magát. A szolgálni tudó, a lelki éhséget csillapítani akaró lélek mindenütt otthon van!

Jézus körül a sokaság megéhezik. Este van már. A tanítványok aggódva fordulnak Jézushoz: bocsásd el őket, hogy vegyenek maguknak kenyeret. Ő azonban így válaszol: "Adjatok nekik ti enniük!"

Mennyivel könnyebb lett volna útjára bocsátani a sokaságot! Csillapítsa éhségét mindenki a maga módján, ahogy tudja. Mennyivel kényelmesebb lett volna a tanítványok számára az éhség gondjának egyéni utakon való megoldása. Jézus azonban nem zárkózik el a köréje sereglettek megsegítésétől. Nem engedi, hogy tanítványai a kényelem álláspontjára helyezkedjenek. Valóság-gal szembesíti őket a "pásztor nélkül való juhok" éhséggondjaival. Igen,

mert őt azért küldte az Atya, hogy "éhséget" csillapítson: hogy a szegényeknek az evangéliumot hirdesse, a töredelmes szívűeket meggyógyítsa, a foglyoknak szabadulást, a vakoknak szemük megnyílását hirdesse. Nemcsak a Mester hivatása ez, hanem a tanítványaié is!

A sokasággal dolgozó embernek előbb-utóbb el kell döntenie: magára vállalja-e egészen az azonosulásig közössége gondjait, vagy pedig a csendes félrevonulás kényelmes karosszékét választja? Megpróbálja-e csillapítani a közösség lelki éhségét, bátran szembenézve az idők kihívásaival, vagy pedig gyáván egyéni utak felé tereli azt? Bizonyára könnyebb közösségi életünk küzdelmeinek nem harcos, hanem szemlélője lenni, de a tanítvány-ság igazi vagy hamis volta e kérdés helyes megválaszolásán áll vagy bukik. Az élet minden területe igazi, gondjainkkal bátran szembenéz, azokat szolgálatként vállaló tanítványokat igényel.

Őt, akinek porsátora e koporsóban pihen, épp ezért valljuk magunkénak, a maga helyén igazi tanítványnak. Hűséggel szolgált mind a maga sokaságát, gyertyaként önmagát emésztve világított a beszűkült lehetőségek lélek-sorvasztó világában. Református vallásához ragaszkodó, azt büszkén vállaló tanítója volt gyermekeknek, felnőtteknek egyaránt. Művelője volt népe sötétségre kárhozott gyermekeinek. Magunkénak valljuk, mert akart és tudott azonosulni velünk. Szerettük és tiszteltük őt, mert azon kevesek közé tartozott, akik szégyelltek megfutamodni. Sorsa a maga sokaságát tudatosan vállaló szolga sorsa volt. Önmagát emésztő lobo-gásának sajtós szépsége volt: az a tudat, hogy érdemes még az idő előtti kialakulás kockázatával is égni és elégni, ha van kiért. Carlylnak, a nagy gondolkodónak megállapítását most is igaznak kell tekintenünk: "Nem az teszi az embert nyomorulttá, hogy meg kell halnia, hisz mindnyájunk vége a fájdalom tüzes szekere. De nyomorultan élni és nem tudni miért, fájdalmasan dolgozni és a betévé falatért folytonosan aggódni, tört szívvel, kimerülve, elszigetelve, az emberi társadalomból kiragadva... némán darabonként halni meg, úgy, hogy soha senkinek nem használtunk: ez a nyomorult lét."

Jézus nem engedi, hogy tanítványai elküldjék az éhezőket. Adjak nekik ti enniük! Ez az "adjatok" parancsként, Istentől kiosztott feladatként hangzik. Megértésre, szeretetre, türelemre éhes emberek vannak körülöttünk. Kényelmesebb fejünket elfordítani, szemünket behunyni, az elefántcsonttorony biztonságában csendesen meghúzódni. Krisztus világos parancsa azonban belopózik lelkiismeretünkbe: "Adjatok nekik ti..." Nektek az elhivatottaknak kell éltető táplálékot adni, az elbocsátás kényelme helyett az együtt-haladás fájdalmát és kockázatát nektek kell vállalnotok. Ez a lelki táplálás igazi tanítványi munka! Tisztelet mindazoknak, akik ezt hűséggel végzik!

Hány kenyerek van? - kérdezi Jézus. Öt kenyérünk és két halunk, hangzik a válasz. "Ő pedig vette vala az öt kenyeret és a két halat, és az égre tekintvén hálákat ada, és megszegé a kenyeret és adá tanítványainak, hogy tegyék azok elé; és a két halat is elosztá mindnyájok között." Ami emberileg kevésnek tűnt, Jézus kezéből soknak bizonyult. "Évének mindnyájan és megelégedének."

A kevésből soknak adni! Milyen nehéz feladat! Mégis ezzel bíz meg bennünket Isten. Kevés erővel, leromlott egészséggel, gyér lehetőségekkel éhséget csillapítani a nálunk kevesebbél bíróknak. Tenni azt, ami ellen az értelem néha hevesen tiltakozik, de amit a hit habozás nélkül elfogad! A kevés azonban csak úgy sokasodik meg, ha azt Jézus kezéből vesszük és adjuk tovább. Az ő életének is ez volt egyik titka: nem riadt vissza a kevéstől, azzal is tudott használni, mert Jézustól nyerte hitét, sokasága iránti szeretetét és küldetése tudatát.

Jézus kenyércsodája a bűnbocsánatra és örök életre tápláló úrvacsorára utaló jel. Figyelmünket az igazi táplálékra irányítja, az önmagát a golgotai kereszten mennyei kenyérként megtörő, de harmadnapon dicsőségesen feltámadó Jézus Krisztusra, az élet Urára. Ő a mennyei gazda, aki minden bizonytalanságra bízza majd azokat, akik a kevéshez is hűek tudnak és tudtak maradni. Ámen.

